BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

Yıl: 1 Sayı: 47
18 Şubat 1975 Salı

HAFTALIK SOSYALIST GAZETE

200 Kuruş. Salı günleri yayınlanır

İŞ, EKMEK, HÜRRİYET SIKIYÖNETİME NİHAYET!..

Elazığ'da faşist saldırı ve CHP'nin tutumu

Elazığ KİTLE Bürosu

Geçen hafta Elazığ'da TSİP, ve CHP gençlik kolları ile, Töb-Der, Lastik-İş, EYÖD, ve çeşitli demokratik kuruluşlara bağlı üyelerin düzenledikleri İŞSİZLİĞİ, PAHALILIĞI, YOKLUĞU, YOKSULLUĞU ve ZULMÜ PROTESTO yürüyüşünde, yürüyen geniş kalabalık üzerine egemen çevrelerin çeşitli uşakları saldırtılmak istenmiştir.

Yürüyüşe katılmak üzere Tunceli, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Muş, Bitlis'den ve çeşitli ilçelerden otobüsler dolusu binlerce kişi gelmişlerdi. Yürüyüş günü polis ve jandarma Elazığa giren yolları kesmiş, otobüsleri didik didik aramış ve pek çok otobüsü de geri göndermişti.

Çevredeki emekçi halkın [illegible] ve devrimcilerinin geniş hazırlıklarına karşı, egemen gerici güçler camilerde kahvelerde karşı propaganda yapmışlar, «Koministlerle Alevilerin» camileri bombalayacaklarını söyleyerek bilinçsiz unsurları kışkırtmağa çalışmışlardır. Ayrıca, bazı ağalar, «Koministlere ve kafirlere karşı» kendi aşiretlerinden köylüleri silah ve sopalarla donatıp kamyonlarla şehire taşımışlar, devrimci kafilelerin şehire gelmesi polis-jandarma tarafından önlenirken, karşı-devrim sürüleri destek ve teşvik görmüştü.

Olaydan bir saat önce polis, son zamanlarda âdet haline getirdiği anti-demokratik taktiğini kullandı. Bir ay önce İstanbul'daki Viranşehir katliamını protesto yürüyüşünde nasıl ki TSİP Fatih ilçe merkezini miting öncesinde bastıysa, bu kez de, mitingde görev alacak elemanlardan bir kısmının bulunduğu Fevzi Çakmak Mah. Derneği ile Eyöd'ün birarada bulunduğu binayı basarak orada bulunanları gözaltına aldı.

Ayrıca, sabah küçük bir karşı devrim sürüsünün tekbir sesleriyle «Milliyetçi Türkiye» ve «Müslüman Türkiye» sloganlarıyla yürümesini, sivil polis kışkırtıcılar vasıtasıyla teşvik ve tahrik etti.

Bütün bunlara rağmen, binlerce emekçi, binlerce devrimci kararlı ve azimli olarak yürüyüşe başladılar. Karşı devrimin gösterileri ve silahlı sopalı hazırlıkları onları yıldırmamıştı. Yürüyüş başarı ile devam ederken, son merhalede, yürüyüşün, bitmesine 150 metre kala, devrimcilerin dar bir sokak içinden geçip meydana çıkacakları an, parayla tutulmuş satılık uşaklar ve kışkırtılmış bilinçsiz unsurlar sokağı önden ve yanlardan kestiler. Polisin bu küçük kalabalığı dağıtmak istememesi, onların cesaret alıp çoğalmasına ve şımarmasına yolaçtı. Bir ara sokak aralarında çatışmanın başlayacağının kaçınılmaz olduğu anda, polis ses bombaları kullandı. Olayların büyümes istidadı göstermesiyle, askeri birlikler geldi, fakat zarın ve diğer gericilerin cesareten karanlık basmış, faşistle aldığı meraklı ve tarafsız kalabalık dağılmıştı. Yürüyüş kolu, güzergah değiştirerek Et ve Balık Kurumunun yanına çıktı, orada toplanmış taşlı sopalı faşistler bir hamlede püskürtüldü ve yürüyüş kafilesi çeşitli yönlere ayrılarak dağıldı.

Gece faşist gruplar TSİP'in, Nurhat Matbaasının, ilerici kitabevlerinin ve Günaydın bürosunun camlarını kırdılar.

Bütün bu olaylarla ilgili olarak şu noktaları özellikle dik

(Devamı 5, Sayfada)

- Demokrasi mücadelemiz yasaklarla durdurulamaz, fiilen varolan birşey yok edilemez. Halkımızın demokrasi mücadelesi sürecektir.
- Öğretmenlerin yürüyüşünü yasaklamakla, sıkıyönetim halkın demokrasi mücadelesine karşı olduğunu gösterdi.

TÖB-DER tarafından düzenlenen öğretmen yürüyüşü Sıkıyönetim tarafından «kamu güvenliği ve kamu düzeninin korunması» gerekçesiyle yasaklandı. Yurdumuzdaki öğretmenlerin gerçek bir kitle örgütü olan ve onların haklarını korumak ve elde etmek için çalışan, yurtsever ve demokrat bir örgüt olan TÖB-DER, 16 Şubat günü bütün Türkiye de öğretmenlerin sendikalaşma ve grev haklarını savunmak, faşizmi, işsizliği ve pahalılığı protesto etmek için bir yürüyüş düzenledi. İstanbulda yürüyüşün yapılması sıkıyönetim tarafından yasaklandı.

Bu durum işçi sınıfı sosyalistlerinin başından beri savunduğu bir gerçeği bir kere daha bütün halkımıza gösterdi: Sıkıyönetimin varlığı, halkımızın çıkarlarına aykırıdır. Bu yüzden de derhal kaldırılması gerekir.

Öğretmenlerin yürüyüşü niçin yasaklanıyor? Haklı isteklerini kamuoyuna duyurmak, toplu halde gösteri yapmak niçin suç?

Bundan evvel Viranşehir olaylarını protesto mitinginde polis saldırısı ile gözaltına alınan yüze yakın arkadaşımız Sıkıyönetime götürüldüğünde, Adlı Müşavirlik «Bu durum bizi ilgilendirmez, Sıkıyönetim Kıbrıs olayları ile ilgili olarak ilân edildi, bizim mahkememiz bu kişilere bakamaz» kararı almıştı. Peki şimdi öğretmenlere «bakma»nın gerekçesi nedir?

«Kamu güvenliği ve kamu düzeni» deniyor. Öğretmen yürüyüşü bir talep ve görüş bildirmedir.

Bu gerekçe, kamu düzeninden ve güvenliğinden kasdedilen geyin egemen sınıfların düzeni ve güvenliği olduğunu açıkça göstermiyor mu?

Öğretmenlerin haklı mücadelesine kim karşıdır, yıllardır öğretmenlerin her ilerici ve demokrat direnişine kim karşı çıkmış, öğretmenlere kanlı saldırılar, olmadık zulüm ve baskılar düzenlemiştir? Egemen sınıflar, sömürücüler değil mi? Burjuvalar, tefeci-bezirganlar değil mi? İşçiler, köylüler, aydınlar öğretmenlere karşı mıdır? Yoksa onların yakın destekçileri midirler?

(Devamı 5, Sayfada)

TSİP BİLDİRİSİ

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, Sıkıyönetim Kanununun 3/G maddesine dayanarak, TÖB—DER'in 16 Şubat 1975 Pazar günü İstanbulda düzenlemeyi kararlaştırdığı yürüyüşe, «kamu düzeni ve kamu güvenliği» gerekçesiyle izin vermemiştir.

Yürüyüşümüzün amacı açıktı. GREVLİ VE TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKA hakkımızın alınması ve faşist saldırıları protesto için yapılacaktı. Yürüyüş kararımıza, bu öz doğrultusunda, İstanbul çevresindeki 70'e yakın TÖB—DER şubesi, İstanbuldaki tüm devrimci işçi sendikaları, dernekler ve devrimci kuruluşlar fiili katılma kararı almışlardı. Öğretmen temsilcileri bütün öğretmen kesimiyle ve halkımızla olumlu diyaloğa girmişlerdi. Halkımızın ve öğretmenlerimizin büyük bir kesimi omuz omuza bu kavgaya katılacak duruma getirilmişti.

(Devamı 5, Sayfada)

TÖB-DER BİLDİRİSİ

Sıkıyönetim Komutanlığı'nın TÖB—DER'in yurt çapında düzenlediği gösteriler bütünlüğünde yeralan İstanbul'daki yürüyüşü yasaklamasını, Sıkıyönetim'in antidemokratik yapısının yeni bir kanıtı olarak görüyor ve kınıyoruz. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, ilânından itibaren Sıkıyönetimin, halkımızın bütün demokratik girişimlerinin, haklarının, eylemlerinin engellenmesi yönünde potansiyel bir baskı aracı olduğunu vurgulamıştır. Nitekim sıkıyönetimin ilânından bu yana süregelen yasaklamalar bu görüşümüzün haklılığını defalarca kanıtlamıştır. Şimdi de öğretmenlerin en demokratik hakları için yapacakları bir yürüyüşün yasaklanması, bu antidemokratik tutumun yeni bir halkası olmuştur.

Sıkıyönetimin uzatılması yönünde «oybirliği» içinde olan parlemanterlerden, sıkıyönetimin uzatılmasına karşı

(Devamı 5, Sayfada)

SİLAHLANMA DEĞİL İŞ VE EKMEK İSTİYORUZ

- Emperyalizme Karşı Kullanılmayacak Silâhlanmaya İhtiyacımız Yoktur.
- Egemen Sınıflar halka karşı silâhlanmadan yanalar, onun için sızlanıyorlar.

Amerika'nın Türkiye'yi silahlandırmaya bir süre ara vermesinin «tepki»leri devam ediyor. Türkiye egemen sınıflarının temsilcileri, bütün burjuva partilerinin sözcüleri ve yöneticiler hep bir ağız dan Amerikanın yaptıklarından yakınıyorlar. «Bize bunu yapmıyacaktın» diyorlar. Bu «milli» konuda bütün burjuva partilerin birleşmeleri, Türkiye «demokrasi»sinde söz sahibi olan partilerin gerçek sınıf niteliğini açığa çıkarmış, hepsinin de gerçekte halkın çıkarlarını savunmaktan ne kadar uzak olduğunu gözler önüne sermiştir. Bütün düzen partileri, «Bu düzen değişmelidir» diye ortaya çıkan CHP dahil olmak üzere, halka yalan söylüyorlar. Hepsi de Amerika'nın silah vermeye devam etmesini istiyorlar. Halkın silâhlanmaya değil iş ve ekmeğe ihtiyacı var. Türk ordusunun silâhlanma düzeyi ile halkın çıkarları arasında ters bir orantı var.

Bütün burjuva partileri bu konuda hem fikir ve hepsi de silâhlanmadan yana halbuki halkımızın silahlanmadan yana hiç bir çıkarı yok. Silâhlanma demek halkın ekmeğinden kesilen vergilerle kurulan devlet bütçesinin askeri harcamalara ayrılan kısmının daha artması demektir. Geçen hafta maliye bakanı zaten bunun «müjdesini» verdi. «Biz kendi imkânlarımızla silâh elimini artıracağız» dedi. Bu

(Devamı 5. sayfada)

Emperyalizm Kıbrıs'ta amacına ulaşıyor

Kıbrıs Türk toplumunun başına tünemiş olan faşist yöneticiler, Türkiye egemen sınıflarının emperyalist mihraklarının da üstü kapalı tasvibini aldıktan sonra, Ada'da, bir oldu bitti uyguladılar. Ada, emekçi halkının çıkarlarına taban tabana zıt bir kararla, Türk toplumu «federe devlet» yutturmacası altında, bağımsız devlet olarak ilân edildi. Ada'daki Türk birlikleri komutanı da, daha Ankara dahi bu oldu bittiyi «resmen» tanımadan, kendini kıral ilân eder gibi Cumhurbaşkanı ilân eden sicilli faşist Denktaşı tebrik etti. Denktaş kliğinin hangi güçlere dayandığı ve bu oldu bittiyi kimlere dayanarak gerçekleştirdiği bir kere daha ortaya çıktı. Yakın bir gelecekte, düzmece bir referandumla, Türkiye'ye katılma kararı alınırsa arkasından da Ada'da ABD'ye üs verilirse hiç şaşmamak lâzım. Böylece, hem Adanın diğer bölümünün Yunanistan'a katılması için haklı bir gerekçe bulunmuş olacak; Türkiye ve Yunanistan halklarının, şoven duyguları devamlı kamçılanıp, sosyal muhalefetin, kitlelerin uyanışının saptırılması mümkün olacak; emperyalizmin eski plânlarına uygun olarak bağımsız Kıbrıs devleti, emperyalizmin Orta Doğu'daki sıçrama tahtası haline gelecek.

Bütün bu olup bitenlerin, Kıbrıs emekçi halkının iradesi dışında, onun gerçek tercihleri kanla bastırılarak tezgâhlandığı ve böylesi bir sonucun sadece Kıbrıs emekçi halkının değil, dünyadaki bütün barış ve özgürlükten yana güçlerin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve kurtuluş mücadelesi veren tüm halkların aleyhine olduğu açıktır. Bu işte kazanan, sadece emperyalizm ve onun faşistlerle işbirliği yaptığı belgelenmiş adamlarından Denktaş ve kliği.

Kıbrıs olaylarının başlangıcından beri, bu sayfalarda, Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve Ada halkının kendi kaderini kendisinin tayin etmesi ilkesi savunulmuştur. Bugün de hem ada halkı, hem de dünya barışı için en doğru ve tutarlı çözüm yolu budur. Böyle bir çözüme gidilebilmesi için de, her iki cemaatin üzerindeki faşist ve emperyalist baskıların kaldırılması ve halkın kendi iradesini özgürce ifade etmesinin sağlanması ilk şarttır. Özellikle Türk kesiminde, en azgın anti demokratik uygulamalar içinde olan faşist klik saf dışı edilmedikçe ve emekçi halkın özgürce örgütlenmesi mümkün kılınmadıkça atılacak adımların bir değeri olmayacaktır. Ülkemizin ve bütün dünyanın, halkların özgürlüğünden yana olan güçleri, bu gerçeği tesbit etmeli ve Ada'daki faşist güçlerin tasfiyesi için ağırlıklarını aktif bir şekilde koymalıdırlar.

MUŞ KİTLE BÜROSU AÇILDI

Türkiye emekçilerinin Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm mücadelesinin sosyalist yayın organı KİTLE Gazetesi her geçen gün Anadolu'da yaygınlaşıyor. Son olarak gazetemizin Muş bürosu da açıldı.

Muş Kitle bürosu, ayrıca Bingöl, Bitlis, Van ve Hakkâri bölgesinde gazetemizin dağıtım ve haber toplama görevleriyle ilgilenecektir. Muş KİTLE sorumlusu: Tahsin Avcı, Belediye çarşısında Arzuhalci - MUŞ.

MEYÖD KURULDU

Mektupla Yüksek Öğrenime kayıtlı olan 60 bin gencin sorunlarına sahip çıkmak için Mektupla Yüksek Öğrenim Derneği (MEYÖD) kurulmuştur. MEYÖD'ün amacı Mektupla Yüksek Öğrenim yapan gençliği bir çatı altında toplamak, onların demokratik haklarını savunmak ve bu uygulamanın çağdaş düzeye ulaşması için çalışmaktır.

CHP Yöneticileri anti-faşist mücadeleyi benimsemiyor

Faşist saldırıların yoğunlaşmasıyla, T.S.İ.P. Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e bir mektup göndererek, yoğunlaşan faşist saldırıların önünün alınabilmesi için CHP'nin de katılacağı bir güçbirliği çalışmasının imkânları ve şartlarını tesbit maksadıyla, bir randevu talep etmiştir.

Bu mektuba cevap, CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu'ndan gelmiştir. Bu cevapta Eyüboğlu şöyle demektedir:

«CHP ulusumuzu *cephelere* bölme girişimlerinin karşısındadır. Milliyetçi cephe hareketinin toplumumuzu kamplara ayıran tutumları, bu konuda en kötü örneği vermektedir.

Milliyetçi cephe uydurmasıile, milletimizi bölme davranışları içine giren Siyasi Partilerin tutumlarının karşısında olan CHP, hertürlü cepheleşmelerin ülkeye yarar getirmeyeceği kanısındadır.

CHP'si olarak; demokratik kurallar içerisinde şiddet olaylarının teşvikçilerini açığa çıkararak, halkımızın bilgisine sunarak, sorumluları görevlerini yapmaya çağırarak mücadelemizi sürdüreceğiz.»

Ülkemizde sermaye egemenliğinin oluşması ve yerli finans kapitalin teşekkül edip güçlenmesine geçmişte önemli «katkıları» olan CHP'nin en sorumlu mevkilerinden birinde görev

(Devamı 5, Sayfada)

FAŞİZAN BASKILAR SÜRÜYOR

Kitle Gölcük bürosu 12.2.1975 günü polis tarafından, hiç bir sebep gösterilmeksizin aranmış ve bu arada gazete almaya gelen arkadaşlar polis tarafından Emniyete götürülmek istenmiştir. Arkadaşların diretmeleri üzerine polis iki arkadaşı nezarete atmış, nezarette bu arkadaşlar küfür, hakaret ve tekmelere maruz kalmışlardır. Ertesi günü savcılığa çıkartılan arkadaşlar, ifadeleri da

(Devamı 5, Sayfada)

TRT Sorununu iyi değerlendirelim

TRT meselesi geçtiğimiz hafta içinde iyice dallandı budaklandı. Milliyetçi Cephe bütün saldırıları, «hedef» olarak seçtiği TRT üzerinde toplarken, ilerici ve yurtsever kesimler de, özellikle küçük burjuva demokrat kesimlerinde TRT'yi savunma, bildiriler yayınlama, imza toplama kampanyaları yaygınlaştı.

TRT olayı nedir ve işçi sınıfı sosyalistleri olarak TRT olayını nasıl değerlendirmemiz gerekir?

Şüphesiz ki TRT, 14 Ekim seçimlerinden bu yana nisbi bir demokratlaşma süreci içindedir. Şüphesiz ki 12 Mart rejiminin TRT'si değildir. Böyle olması da Türkiye'deki değişmeye ve toplumsal muhalefete bağlı olarak, son derece tabi'dir.

İşte milliyetçi cephe adı verilen dört parti, TRT'ye öteden beri düşman olan DP'yi de

(Devamı 5, Sayfada)

Faşizm İspanya'da da yenilecek

Portekiz'den sonra, Avrupa'da faşizmin en eski kalelerinden İspanya'da da, Franco rejimi sarsılıyor. Son aylarda, bütün baskı ve teröre rağmen, işçi sınıfı, ülkenin dört bir yanında ekonomik ve demokratik hakları için ayaklanıyor. Ülkedeki demokratik güçler rejime olan tepkilerini açıkça ortaya koyuyor ve demokrasi mücadelesini sürdürüyorlar.

«Karabansel davası» adı verilen dava, İspanya'da olduğu kadar bütün Avrupa'da da büyük tepkiler ve yankılar uyandırdı. Biri papaz, dokuzu işçi ve sendikacı olan on kişi, Madrid'de bir manastırda toplantı yaptıkları gerekçesiyle yakalanmışlar ve toplam 162 yıl hapisleri istenmişti. Dünyanın bütün demokratik güçleri kararın değişmesi için mücadele ediyor.

Öte yandan faşist İspanya'nın, Sahra'daki sömürgeleriyle de başı dertte.

Geçtiğimiz hafta, İspanya'yı, Franco faşizminde şimdiye kadar görülmeyen bir grey dalgası kapladı. Grevlerin faşist rejim tarafından yasaklanmış olmasına rağmen, Asturya bölgesinde 5 bin maden işçisi Hurosa Kömür Madenlerinde ekonomik ve sosyal hakları için greve başladılar. İşyerinde «işçi komisyonları» imzalı bildiriler dağıtıldı. Madrid'de Franco'nun iktidarı almasından, yani 35 yılı aşkın bir süreden beri ilk defa Dışişleri, Eğitim, Ekonomik Planlama, Sosyal İşler ve Maliye Bakanlıklarının yüzlerce memuru işi bıraktılar.

500 yüksek seviyeden memur, Hükümet Başkanı'na ortak imzalı bir mektup yollayarak, baskı ve zulme son verilmesini ve «demokratik bir rejim»e geçilmesini istediler. Yüzbinlerce kişinin imzaladığı siyasal af dilekçesinde 2000 subayın da imzası var.

Valladolid deki Renault-Fasa otomobil fabrikalarında işçilerin zaman zaman işi bıraktıkları görüldü. Valladolid'de durumun gergin olduğu haber veriliyor. İşçiler, yeni ücret tesbitleri döneminde işverenin eski «resmi sendika» temsilcileriyle değil, kendi seçtikleri temsilcilerle pazarlığa oturmasını istiyorlar.

İspanyol faşist yöneticilerinin de «bir grev dalgası» olarak kabul ettikleri bu grevler, hemen hemen bütün sektörleri kaplamış durumda. Madrid'deki 26 tiyatroda çalışan sanatçılar, temsilcilerinin resmen muhatap kabul edilmesi için direnişe geçtiler ve perdeler açılmadı. Sanatçıları destekleyen radyo, televizyon filim yapımcıları da boykota girdi.

Asturyas'da, madencilerin grevine 12 bin işçinin daha katıldığı haber veriliyor.

Madrid'de, bir arkadaşlarının tutuklanmasını protesto eden dükkân sahipleri dükkânlarını açmadılar. Dükkânlarda çalışan işçiler de greve başladı. Polis aralarından 60'ını tutukladı.

Bir potas madeninde çalışan 45 işçinin haklı davalarını savunan Papaz Victor Manuel Arbeola, bildiri dağıtmak suçundan tutuklandı. Pampölun bölgesindeki maden işçileri lehine vaazlar verdikleri için, üç Papaz çeşitli cezalara çarptırıldılar.

Madrid Üniversitesinin birçok Fakültesinde öğrenciler tutuklamaları protesto için ve faşizme karşı, çeşitli gösteriler yaptılar ve boykota başladılar.

İspanya'da, başta işçi sınıfı olmak üzere, demokratik güçlerin faşizme, zulüm ve tahakküme karşı mücadelesi sürüyor. Bir zamanlar, faşist Franko rejiminin yerleşmesine yardımcı olan kilise'nin bir bölümünün bile, artık, faşizmin gerçek yüzü karşısında tepki gösterdiği görülüyor.

Ülkede demokratik muhalefet ve demokratik mücadele, bütün baskı ve zulme rağmen güçlenirken, dünyanın demokrasiden yana tüm güçleri de, İspanya emekçi halkının ve İspanya'daki tüm anti faşist güçlerin mücadelesini destekliyor.

FAŞİZMİN, İSPANYA'DA DA YENİLGİYE UĞRAMASI YAKINDIR.

Peru'da karşı-devrim girişimi bastırıldı

Burjuva basınında, «Peru'da demokrasinin sonu», «askerlerin sosyalizminin sonu» gibi başlıklarla yansıtılan son Peru olaylarının, CİA ve ülkedeki en gerici sağ kanadın işbirliğiyle gerçekleştirildiği resmen açıklanmıştır. Gerek göstericilerden, gerekse Hükümet kuvvetlerinden 80'den fazla kişinin öldüğü, pek çok kişinin yaralandığı olaylardan sonra, Peru'da sıkı yönetim ilân edilmiş ve karşı devrimci ayaklanma bastırılmıştır. Yapılan resmi açıklamada, «bu ayaklanmanın, Şili'deki gibi, devrimci hükümeti devirmek isteyen iç ve dış gerici güçlerin kışkırtması olduğu» bildirilmiştir.

Bugüne nasıl gelindi?

Peru'da, General Valesco Alvarado'nun Başkanı olduğu, kendisine «sosyalist» adı veren «sol» bir askeri hükümet iktidardadır.

Alvarado hükümeti, 1968 Ekiminde sağcı Belaunde Terry'nin bir askeri darbe ile devrilmesinden sonra kurulmuştur. Meclis feshedilmiş, Standart Oil'in ek şirketlerinden olan International Petroleum Company millileştirilmiş ve ABD Peru ile diplomatik ve ekonomik ilişkilerini kesmiştir .1969 Haziran'ında, topraksız ve yoksul köylüleri büyük ölçüde toprağa kavuşturan köklü bir toprak reformu yasası çıkarılmış ve uygulanmıştır.

Hükümet, büyük sermaye ve toprak sahiplerinin kontrolündeki basını, altı büyük sermaye gazetesini millileştirerek kontrol altına almış ve egemen sınıfların askeri hükümete karşı tepkilerinin büyüdüğü görülmüştür. 1973'de, Peru, bloksuz ülkelere dahil olma kararı almıştır.

Yabancı şirketlerin millileştirilmesinden, gerçek bir toprak reformunun uygulanmasından, gazetelerin sosyalizasyonundan bankaların devletleştirilmesinden ve kilit endüstriler üzerinde devlet kontrolünün gerçekleştirilmesinden sonra *«Sosyal mülkiyet»* kanunu adı altında bir çeşit otojestiyon (işyerlerinde kendi kendini yönetim) kanununun çıkarılması ve *«devlet mülkiyeti»*, *«güdümlü özel mülkiyet»* ve *«küçük özel mülkiyet»* yanında, *«sosyal mülkiyet»*in yaygınlaştırılacak mülkiyet biçimi olarak tesbit edilmesi, askeri hükümetten memnun olmayan çevrelerin tepkisini artırmıştır. Yabancı şirketlerin ortakları, büyük toprak sahipleri, büyük sermaye, rejimin kesinlikle karşısındadır. Kısaca APRA adını alan *Amerika Devriminin Halk İttifakı* adlı sağ-popülist bir örgüt, bu gerici mihraklardan destek alarak gerici muhalefeti örgütlemektedir. Devrik Terry'nin ekibi, sosyalleştirilen en büyük gazetenin patronu eski başbakan, APRA, yabancı şirketlerle iç içe geçmiş ve devletleştirilen bankalarda hisseleri olan oligarşi, şeker plantasyonlarının, büyük toprakların sahipleri, henüz güçlerini tam manasıyla kaybetmiş değillerdir. Bunlar yıllardan beri «intikam» gününü beklemektedirler.

Sol askeri rejimin desteklerine gelince bu desteklerin, oldukça pasif ve ihtiyatlı olduğunu söylemekte yarar vardır.

Maocu'lar ve goşist grupçuklar dışında, sol'un büyük bir bölümü, bu arada Peru Komünist Partisi, rejimi desteklemektedir. Ancak bu destek oldukça ihtiyatlıdır ve hükümetin «askerlerin hükümeti» olduğunu unutmayan bir destektir.

Öte yandan, girişilmiş olan millileştirmeler, toprak reformu, sosyalizasyonlar, Amerika ile ilişkilerin ve yardımların büyük ölçüde kesilmesi, Peru ekonomisini sarsmıştır. Ekonominin yeniden düzenlenmesi bir süreye ihtiyaç göstermektedir. Nüfusun çok büyük bir çoğunluğunu meydana getiren yoksul halk kesimleri, tarım işçileri, yoksul köylüler, durumlarının değişmediği inancındadırlar.

Özellikle devletin kontrolündeki şeker plantasyonlarında, işçilerin ve o bölgelerdeki yoksul köylülerin memnuniyetsizliği sağcı, karşı devrimci APRA örgütü tarafından körüklenmektedir. Toprak reformu, bütün köktenliğine, ve ciddi uygulamaya rağmen, henüz Peru'nun o ücra kırlarında eski yapıyı toprak köleliğini kökünden yıkabilmiş değildir. Şehirlere akın ve büyük, yoksul gecekondu bölgeleri işsizlik sorununu ciddileştirmektedir.

Sosyal mülkiyet kanunu ve işyerlerinin işçilerin yönetimine geçmesi, Peru işçi sınıfının büyük bir kesimi tarafından memnuniyetle karşılanmışsa da, henüz uygulama başlayamamıştır ve gerici, karşı devrimci çevreler tarafından büyük tepkiyle karşılanmaktadır.

Peru ilerici rejiminin «Peru modeli» olarak adlandırdığı gelişmelere halkın örgütlü gücüyle katılması sağlanamadığından; başta işçi sınıfının ve tüm emekçi sınıfların iktidarı yerine, onlar adına iş gördüğünü söyleyen askeri hükümet kitlelerin desteğine henüz gereği ölçüde sahip olmadığından; her geçen gün bu konuda adımlar atılsa bile, çeşitli sorunların üstesinden gelinmesinin zaman meselesi olması yüzünden; karşı devrimcilerin «intikam hevesleri» ne zamandan beri artmaktadır.

Öte yandan askeri güçler arasında da, «daha ılımlı hareket etmekten yana olanların» varlığı bir gerçektir. Askerlerin *komünizme de kapitalizme de hayır* sloganı, doğura doğura otojestiyonu doğurmuş ve Peru modelini bu gün bir dönemece kadar getirmiştir.

Karşı devrimci güçler işbaşında :

En gerici, karşı devrimci sağın yürüttüğü ajitasyon; Alvarado rejiminin reformlarından henüz yararlanamamış, henüz sonuç alamamış emekçi kesimlerinin sabırsızlığının APRA partisinin popülist demagojisiyle istismarı; ne zamandır fırsat kollayan CİA ajanlarının faaliyetleriyle birleşince, Peru'da, karşı devrim geçtiğimiz haftalarda bir provaya girişti.

1968'den beri süren ileri hamleler, ekonomik gelişmeye rağmen, fiyat artışları ve güç hayat şartları halk kitlelerini etkilemeye devam ediyordu. Sözde basın hürriyeti yerine, gerçek bir basın hürriyeti getiren ve oligarşinin elindeki basın araçlarını sosyalleştiren girişimler, karşı devrimci güçler ve oligarşi tarafından tepkisiz karşılanmayacaktı şüphesiz.

Olaylardan sonra, Komünist Partisi, komünist eğilimli ve diğer sendikalar ,hükümeti desteklediklerini bildirdiler ve emperyalizmle yerli oligarşinin oyunlarına karşı çıktılar.

Polislerin grevi ve sokak çatışmaları sırasında, karşı devrimci, güçler arasında, sağcı APRA örgütünün militanları yanında, kendilerine maoist diyen grupçukların varlığı da gözden kaçmadı.

Amerikan emperyalizminin, uluslararası finans kapitalin ve CİA'nın Peru'da giriştikleri karşı devrimci hareketlerin cevabını, başta işçi sınıfı olmak üzere, bütün ilerici, devrimci, demokrat güçlerin birliği ve bütünlüğü verecektir.

Portekiz'de seçimler

Portekiz'de, genel seçimlerin 12 Nisan'da yapılacağı açıklandı. 12 Nisan 1975 seçimleri, Portekiz'de 50 yıldan bu yana ilk genel seçimler olacak. Seçimlerde, yeni Portekiz Anayasasını hazırlayacak Kurucu Meclis seçilecek.

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Devlet Bakanı Alvaro Cunhal'le yapılan son röportajda Cunhal çeşitli sorulara şu cevapları vermiştir.

- «Bankaların bir kısmı millileştirildi. Şimdi, büyük özel bankaların mülkiyetini elinde tutmaya devam eden, kilit endüstriyi, büyük ticareti ithalat-ihracatı kontrol eden tekelci grupların ekonomik gücünün kırılması lazımdır.

- «Demokratlaşmaya karşı tepkiler, ihmal edilemeyecek örgütlü bir siyasal güce sahip olan ve Devlet aygıtında halâ yer alan faşistlerden, tekelcilerden, bir de demokratlaşmadan yana olduklarını ifade eden ama her türlü ilerici ve halk kitlelerinin sorunlarını çözmeye yönelen her türlü ilerici hamleye karşı koyan çevrelerden geliyor.»

- «Koalisyonda Komünist Partisiyle birlikte yer alan Sosyalist Parti ve Demokratik Halk Partisi, hayali bir «komünist darbe» efsanesi yaratarak, büyük ölçüde uluslararası karşı devrim güçlerine dayanan karşı devrimci çevrelerin, yeni ve geniş bir saldırısına imkân hazırladılar.»

- «Sosyalist Parti ile işbirliği, S.P.'nin son zamanlarda sağa kaymasıyla güçleşti. Komünist Partisiyle ve Silâhlı Kuvvetler Hareketiyle birliğini sağlamlaştırma yerine, S.P. birden sağ ittifaklara girdi, anti komünist bir kampanya başlattı, Silâhlı Güçler Hareketini hedef aldı ve devrimci süreci frenlemek istedi.»

- «Sosyalist Parti, Portekiz'e gerçekte tekelci kapitalizmin güdümünde olan «Batı tipi» bir demokrasi ithal etmek istiyor. Oysa Komünist Partisi sosyalizme doğru giden bir Portekiz demokrasisine en büyük engeli teşkil eden tekellere karşı mücadeleyi hızlandırma amacında.»

- «Silâhlı Güçler Hareketi'nin değerlendirilmesine gelince, S.G.H. bütün silahlı güçlerin öncü müfrezesi olan devrimci demokratik bir harekettir, Faşist diktatörlüğün devrilmesinde baş rolü oynamış ve bugüne kadar askeri planda demokratlaşmayı ve sömürgeciliğin sona erdirilmesini sağlamıştır. Komünist Partisi, Portekiz'de demokratik bir rejimin yerleşmesi için, S.G.H'nin seçimlerden sonra da korunmasını zorunlu saymaktadır.»

- «Portekiz deneyinin en karakteristik özelliği Halk hareketinin, Silâhlı Güçler Hareketiyle ittifakıdır.

ABD'de işsiz sayısı 7,5 milyona yükseldi

Amerikan ekonomisi ve bütün kapitalist blok bunalımdan bunalıma yuvarlanırken, Sovyetler Birliğinde, fiyatların düşmekte olduğu bildiriliyor. Amerikan ekonomisi bugün gerçekte umutsuz bir noktanın eşiğinde. En son rakkamlara göre, ABD'de işsizlik oranı, 7,5 milyon işsizle, yüzde 8.2'e yükseldi. Onbinlerce işçi çıkaran çeşitli fabrikalardan sonra, New York Belediyesi de, iflas halinde olduğunu bildirerek 12 bin işçisine yol verdi. Amerikan burjuva yayın organları, olup bitenleri halâ, kötü yönetime, kötü başkanlara bağlama eğilimindeler. Aslında kapitalizmin çökmekte olduğunun, kapitalizmi, kapitalist ekonomiyi bu çöküşten hiç bir şeyin kurtaramayacağının farkına varmak istemiyorlar. ABD'de stok birikiminin had safhada olduğu, firmaların ellerindeki birikmiş stokları elden çıkarmak için suni bir fiyat düşürme rekabetine girdikleri görülüyor. Üretim 1974 yılında yüzde 3.3 düştü.

Demokrat senatörler Ford'u şiddetle eleştiriyorlar. Bir demokrat senatör, «Umutsuzluk doktrini»nden söz ediyor ve kitlelerin huzursuzluğu, güvensizliği gün geçtikçe artıyor.

İşsizliğin sorun olmadığı sosyalist ülkelerden Sovyetler Birliğinde, son rakkamlara göre, dört yıldan beri, ihtiyaç maddelerinin, tüketim maddelerinin fiyatları sürekli olarak düşüyor. Çamaşır makinesi elektrikli traş makinesi, kimyevi maddeler gibi kısmen lüks sayılabilecek maddelerde, öte yandan giyecek eşyasında fiyat azalmaları dikkati çekiyor. Zaten, kiralar, ulaşım ücretleri çeşitli hizmetler ve gıda maddelerinin fiyatları, son beş yıllık planın tesbit ettiği seviyelerden yukarı çıkmıyor.

Fiyatlardaki düşmeye karşılık dört yılda ücretlerde ciddi artışlar görülüyor. Gelir artışı, dört yılda yüzde 19'u bulmuş durumda.

Kapitalist ekonomiler çöküntüye doğru giderlerken, sosyalist ülkelerde, işsizlik, pahalılık diye bir sorun yok.

TÜRKİYE'DE GEÇEN HAFTA

Egemen sınıflar ekonomik ve siyasal bunalımı göğüsleyebilmek için gene şovenizme başvuruyor

Kapitalist - emperyalist sistemi temellerinden sarsan derin ekonomik bunalım, Türkiye egemen güçleri içinde de uzun süredir yansıyor. 14 Ekim seçimlerinde, halkın demokratik tercihleri karşısında geri adımlar atan ve bu tercihi kendi yörüngesine sokmayı deneyen egemen sınıflar, daha sonra çeşitli manevralarla kendilerini toparlamaya çalışmış ancak, kambur üstüne kambur misali, kapitalist dünyada derinleşen bunalım ve dev enflasyon dalgası karşısında, daha derin bir ekonomik ve siyasal bunalımın girdapları içine yuvarlanmışlardır. Güçbelâ kurulabilen CHP - MSP koalisyonunun yıkılmasından sonra bir türlü kurulamayan «hükümet», Türkiye egemen sınıf ve zümrelerinin *siyasal* bunalımının odak noktasını oluşturmuştur. Ancak bunalımın temelinde burjuvazinin ekonomik açmaz ve çıkmazları yatmaktadır.

Kapitalist ekonominin genel bunalımının, enflasyonun, enerji bunalımın Türkiyeye yansıyan etkileri, «dış pazarsız» Türkiye sermayesini darboğazlara iterken, başta finans kapital olmak üzere tüm egemen güçler ittifakı, halkın yükselen ekonomik, demokratik mücadelesi, uyanış ve bilinçlenmesi karşısında bocalamaktadır.

Yazbaşlarında patlak veren bunalımı, Kıbrıs olayları vesile edilerek estirilen azgın şoven dalga ile göğüslemeye çalışan egemen güçler ittifakı, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın demokratik özlem ve eylemlerini bu bahane ile boğmaya çabalamış; grevler, ya yasaklanmış yada sermaye güdümlü sarı - sendikalarca durdurulmuş; sıkıyönetim uygulamasıyla, demokratik eylem ve gösteriler engellenmiş, halkın gerçekleri görmesini amaçlayan yayın ve girişimler, tepelerinde sıkıyönetimin potansiyel (ve çoğu zaman da fiili) baskısını duymuşlardır.

Kıbrıs olaylarının hızını kaybetmesinden sonra finans kapital ve ortakları başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkın ekonomik, demokratik, siyasal talep ve tepkilerini, bu defa da güdümlü faşist saldırılarla yıldırma yolunu aramıştır. Hüseyin Örek, Kerim Yaman ve Şahin Aydın, faşist komando çeteleri tarafından öldürülmüş, TSİP'in ve demokratik kuruluşların demokratik eylemleri zorbalıkla, polisle, panzerle, copla, komando baskınları ile önlenmek istenmiştir.

Ancak bunalımı önlemeyi değil bunalımdan doğan tepkileri saptırmayı yada bastırmayı amaçlayan bu çabalar, ister istemez sonuçsuz kalmış; işçi sınıfımız başta olmak üzere halkımızın tüm kesimlerindeki demokrasi mücadelesi yeni mevziler kazanarak bir yükselme dönemini yaşamaya başlamıştır. Sendika seçme özgürlüğü için verilen mücadele kısa zamanda kök salmış ve işçi sınıfımız referandum hakkını söke söke almıştır. (Bu konuda 6. sayfamıza bakınız). Öğretmenlerin, meslek odalarının, öğrenci örgütlerinin yönetiminde bulunan yurtsever-devrimci kadrolar demokratik talepleri en kararlı bir şekilde savunmaya başlamışlar, antifaşist güçbirliğinin gerekliliği somut bir şekilde görülmüştür.

Halkımızın demokrasi mücadelesi böylesine yükselir, egemen sınıfları böylesine gerilemeye zorlarken, ekonomik bunalım had safhaya ulaşmış; finans kapitalin kısa vadeli çıkarlarının bekçisi olarak, bir geçiş hükümeti niteliğinde olmasına rağmen, Irmak hükümeti olağanüstü yüksek yüzdeli zam kararları almaya başlamıştır. Ekmek 2,5 liraya çıkmış, sigara ve tekel mamülleri yüzde 70'e kadar varan oranda zam görmüşlerdir.

Bu arada, faşizan özlemli ve vurucu güç olarak MHP'nin faşist komandolarını kullanan Milliyetçi Cephe girişimi de, yılan hikayesine dönmüş ve faşist mihrakların övgüler düzdükleri milliyetçi cephe, TRT saldırısı dışında somut bir tek adım bile atamamıştır. Finans kapitalin, MC'ye karşı gösterdiği belirgin kayıtsızlık, önce bu siyasal ittifakın program diye yılların sakızı «anti komünist» edebiyatı önermesiyle başlamış, daha sonra sağa kayan ve finans kapitalin yeni alternatifi olan CHP'nin, finans kapital için, karşısında bir sağ cephe kurulmasını gerektirecek kadar tehlikeli olmadığı, hatta tehlike olmadığı gerçeği, MC'nin ölü doğmasına, objektif bir temele sahip olmamasına yol açmıştır.

Geçtiğimiz hafta bunalım bütün şiddetiyle devam etmekteydi, başta işçi sınıfımız olmak üzere emekçi halkımızın demokratik eylemleri, uyanışı, bilinçlenişi ve ÖRGÜTLENİŞİ biraz daha önlenemez hale gelmekteydi. İşte, bu noktada burjuvazi için - uzun vadeli çözüm olmasa da - başvurulabilecek tek yol kalmıştı: Ekonomik ve siyasal bunalımın tepkilerini, birikimlerini başka alanlara kaydırmak, yöneltmek, tek kelimeyle saptırmak!

Üstelik Kıbrıs'taki askeri gücünü azaltmadığı gerekçesiyle Amerikan Kongresi, Türkiye'ye yaptığı askeri yardımı 5 Şubat gününden itibaren kesmişti. Düştükleri panik havası içinde, bütün bir önceki hafta boyunca, egemen sınıflar, bizzat başbakanın ağzından «Amerikan yardımının Şubat sonunda yeniden başlayacağını umut ediyor ve diliyoruz» diye konuşuyordu. Bu «dilencilik» de sonuçsuz kalınca ve üstelik ikili anlaşmalar ve NATO ittifakı yoluyla Türkiye'nin ABD emperyalizmine nasıl kıskıvrak bağlandığı en ücra köy kahvelerinden, en küçük atelyelerin tezgahlarına kadar yayılıp halkımızın bilincinde yer etmeye başlayınca, Türkiye egemen güçleri kurtuluşu kitlelerin dikkatlerini başka alanlara kaydırmakta bir süreden beri etkili şekilde başvurdukları metodta buldular: *Şovenizm*!

Geçtiğimiz haftaya ülkemiz böyle girdi. Kıt'a sahanlığı bahane edilerek Ege denizinde petrol arama çabalarına olağanüstü bir güncellik verildi. Norveç'ten kiralanan Longua Petrol arama gemisi, «arama yapmayacağı» biline biline Ege'ye gönderildi, 14 Şubat günü ise aslında danışıklı dövüş olan bir emrivaki ile, Kıbrıs Federal Türk Devleti ilan edildi. Yunan halkı hem bir MC liderinin (Erbakan), hem bir Finans Kapital sözcüsünün (Sezai Dıblan), hem de burjuva basınının ağzından bir kere daha «geleneksel düşman» ilan ediliyor, Kıbrıs'ın fiili taksiminden ve dolayısıyla NATO'laştırılmasından başka bir şey olmayan Federal Türk Devleti üstünde azgın bir şovenist propaganda kuruluyordu. Emperyalizmin tescilli faşist ajanı Denktaş'ı ilk kutlayanlar arasında büyük sermayenin ve en gerici derneklerin sözcüleri nin olması tesadüf değildi.

Kıbrıs Federal Türk Devleti'nin ilanı ABD tarafından göstermelik yumuşak bir protesto ile karşılanmış, İngiltere belirgin bir suskunluğu tercih etmiş, Sovyetler Birliği meşru hükümet olarak Makarios'u tanıdığını bildirmiş Yunanistan ise konuyu Güvenlik Konseyine götüreceğini bildirmekle yetinmişti.

Türkiye egemen güçleri bir taşla bir kaç kuş vurmanın tezgahını işletmeye başlamıştı. Bir yandan, şoven duyguları alabildiğine körükleyerek, kitlelerin tepkisini başka yönlere saptırmaya gayret ediyor, bir yandan da yoğun ekonomik krize karşı işçi sınıfının ve emekçi halkın tepkilerini, yükselen ekonomik demokratik siyasal mücadelesini önleyebilecek en etkin formül olarak gördüğü «Milli Koalisyon»u gündeme sokuyordu.

Hesap açıktı, bir avuç sömürücü azınlık'ın güdümündeki siyasal partileri aynı koalisyon potasında birleştirerek demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesini milli birlik, dış düşmana karşı içerde sosyal barış yutturmacalarıyla boğmanın hesaplarıydı bunlar.

Nitekim gazetelerde çok kişinin gözünden kaçacak kadar küçük bir yer alan bir haberde Türkiye Finans Kapitalinin sözcülerinden Rafet İbrahimoğlu, Ankara'daki bir panelde: «Asgari ücretler geçen yıla nazaran yüzde 60, ortalama ücretler ise yüzde 74 artmıştır. Toplu sözleşmelere, işçi kesimi çok büyük ücret taleplerlyle gelmektedirler. Ulusumuzun her zamankinden daha çok *milli birlik* ve beraberliğe muhtaç olduğu bu günlerde, bu tutum ve gelişmeler en dişe uyandırıcı değil midir?» diyordu. (9 Şubat 1975. Milliyet)

Daha Kıbrıs askeri harekatı sırasında sosyal şovenizmin en koyusuna kendini kaptıran CHP, hafta başında bu milli koalisyon formülüne karşı soğuk... doğru bizzat Genel Başkanlarının ağzından, *«Erken seçim kaydı her türlü hükümette, bu arada milli birlik hükümetinde de yer alırız»* diye belirgin bir dönüş yapıyordu. (Ecevit'in İstanbuldaki basın toplantısından).

Hiç olmazsa erken seçime kadar bir «milli» koalisyon hükümeti ile bunalımın *siyasal* yönünü çözümlemeyi amaçlayan egemen güçlerin anti demokratik baskısı hafta içinde yoğunlaşmaya başladı. İLKE dergisinin son üç sayısı hakkında toplatma kararı alınıyor ve adı duyulmadık bilirkişilerin raporları ile sorumlular hakkında TCK'nin 142. maddesi uyarınca soruşturma açılıyordu. KİTLE gazetesinin çeşitli illerdeki büroları gerekçesiz basılıyordu. Aynı baskı, Emekçi Dergisinin birinci ve ikinci sayıları hakkında alınan toplatma kararı ve Sosyalist Birlik Gazetesinin 2. sayısının toplatılıp, dergiyi yayınlayanlar hakkında TCK'nun 141. maddesinden soruşturma açılmasıyla da devam etti. Diğer «sol» yayın organlarının başına da benzeri işler geldi.

Aynı günlerde, sıkıyönetimin demokratik mücadeleyi bastırma girişimlerinin hızlandığı görüldü. İstanbul sıkıyönetim komutanlığı eczacıların boykot eyleminden sonra, TÖB-DER'in 67 ilde düzenlediği gösterilerin bir parçası olan, İstanbul sendika grev hakkı yürüyüşünü yasakladı. Çeşitli illerde öğretmenler tutuklandı. İşçi hareketleri ve grevler bastırıldı. Anadolu'nun çeşitli yerlerinden tutuklama haberleri geldi.

Aynı günlerde Sadi Irmak, daha bir kaç gün önce ABD yardımının kesilmesini üzüntüyle karşılayan ve yakınan kendisi değilmiş gibi bir demeç veriyor ve «hiç yardım almayacakmış gibi davranmalıyız» diyordu. Ancak Irmak'ın hemen ardından eklediği cümle, Türkiye finans kapitalinin, aylar önce Ankara'da toplanan «Ulusal Savaş Sanayii Kongresinde» tezgahlanmaya başlanan özlemini yansıtıyordu. Irmak şöyle demişti: «Ulusal savaş endüstrisini kurmalıyız». (13 Şubat Günaydın) buna önce büyük basın katıldı. Yüksek tiraj gazeteleri sahte «bağımsızlık» edebiyatının altında, tıkanma noktasına gelmiş finans kapital için yeni bir alan açmanın yardakçılığını

(Devamı 5. Sayfada)

• Bağımsızlık,
• Demokrasi,
• Sosyalizm
mücadelesinde

TEKNİK ELEMANIN YERİ İŞÇİ SINIFININ YANIDIR

27 Mayıs'tan sonra, sosyal bakımdan hareketlenen Türkiye ortamında, finans kapital tahakkümüne karşı, ekonomik ve demokratik haklarını savunmak için örgütlü ve disiplinli bir şekilde mücadeleye girişen memur kesimlerinin başında öğretmenler geliyordu Uzun yıllar adeta ayrı ve imtiyazlı bir «sınıf»mış gibi şartlandırılmağa çalışılan teknik izleyecekleri ve sadece büyük elemanların, öğretmenlerimizi bürokratlarla büyük müteahhitlerin yönetiminde kalması düşünülen teknik meslek odalarının ilerici, yurtsever ve demokrat teknik elemanların yönetiminde dinamik bir baskı grubu niteliğine dönüştürülecekleri, kamu ve özel kesimdeki Türkiye'de «kalkınma dika»larda hızla örgütlenecekleri, finans kapital tahakkümüne karşı yürütülen demokratik protesto eylemlerini teknik elemanların da benimseyecekleri; örneğin ülke çapında boykot eylemleri oluşturacakları kimsenin aklına gelmiyordu. ve sosyalizm

Sadece egemen çevrelerin emirlerini yerine getirmek üzere güdümlü bir eğitimden geçirildiği sanılan teknik elemanlar, hızla uyanıyor giderek yurt çıkarlarını ve kendi ekonomik ve demokratik haklarını örgütlü bir şekilde savunmağa başlıyorlardı.

Ülkemizin ve halkımızın yararına olan bu gelişim nasıl gerçekleşti? Nasıl oldu da, finans kapitalin kontrolunda olması amaçlanan teknik meslek odaları, ilerici, demokrat ve yurtsever teknik elemanların yönetimine geçti?

Elbette objektif ve sübjektif nedenleri vardı böyle bir gelişmenin ve bu nedenler en genel hatlarıyla şöyle özetlenebilirdi:

Objektif nedenler :

Finans kapital tahakkümünün deki Türkiye'de «kalkınma ve gelişme» de hep finans kapitalin belirlediği doğrultuda oluyordu. Diğer bir deyişle «dışa bağımlı», «güdük», «çarpık» ve bir yerde «bilim» ve «teknik»le çelişen bir gelişme sürecini izliyordu Türkiye. Böyle bir gelişimin kaçınılmaz sonucu ise pahalılık ve işsizliğin günden güne artmasıydı.

1960'lara kadar, kamu kesiminde çalışan diğer elemanlara kıyasla, daha iyi ekonomik olanaklara sahip bulunan teknik elemanların satın alma gücü, hızla büyüyen pahalılık karşısında, sürekli olarak azalıyor teknik elemanların geçici imtiyazları giderek ortadan kalkıyordu. Çeşitli nedenlerle, finans kapitalin, kamu kesiminde yetenekli teknik elemana ihtiyacı da gün geçtikçe azalıyordu. Egemen güçlerin, kamu ve özel kesimdeki teknik elemanlara ters gelebilecek personel ve yatırım politikalarını bilinçli ve kasıtlı bir şekilde uygulamaya sokmaları doğaldı ve nitekim öyle oldu.

Diğer yandan, teknik elemanların, kamu kesimi dışında, «milli» kuruluşlar içinde gelişme olanakları da çok sınırlıydı. Çünkü sözde, sağlanan dış kredilere bağımlı olarak devlet tarafından gerçekleştirilecek yatırımların hemen hepsinin projeleri yabancı müşavirlik-mühendislik kuruluşlarına yaptırılıyor, büyük yapımların denetimi de yine yabancı müşavirlik kuruluşları aracılığıyla yerine getiriliyordu.

Yukarıda özetlenen, ekonomik ve sosyal koşullarda, gerek kamu gerekse özel kesimde çalışan teknik elemanların «düzen»den şikayetleri de giderek artıyor, teknik elemanlar önce mırıldanmağa, daha sonra yüksek sesle söylenmeye ve sonunda da örgütlü bir mücadelenin ilk adımlarını atmağa başlıyorlardı. Finans kapital tahakkümünün yarattığı pahalılık teknik eleman kitlesini, *örgütlü mücadelenin gerekliliğinin* bilincine götürüyordu.

Öte yandan, yine finans kapitale, yeni ve cazip kâr alanları ve olanakları sağlamak amacıyla açılan «özel» mühendislik ve mimirlık okulları, teknik eleman enflâsyonu yaratmağa başlıyordu. Teknik elemanlar, pahalılığın yanında bir de işsizlik tehlikesiyle karşı karşıya kalıyorlardı.

Bütün bu olumsuz gelişimlere paralel olarak, finans kapitalin politik temsilcileri, yani devrin iktidarları, kamu kesiminde çalışan teknik elemanları tam anlamıyla güdümlü bir hale getirebilmek amacıyla, yeni Personel Kanunu kapsamınla hizmet sunan *«memur»* niteliğinde sokmak ve böylece teknik elemanları, toplu sözleşme ve grev gibi demokratik ve ekonomik mücadele olanaklarından yoksun bırakarak, susturmak, etkisiz kılmak istiyorlardı. Susmak istemeyenlere ise, «özel sektör» ve yabancı ülkeler açıktı.

Bu koşullarda huzursuzlukları her geçen gün artan teknik elemanların geçmişin şartlanmalarından sıyrılarak, örgütlü mücadeleyi benimsemeleri doğal ve kaçınılmazdı.

Sübjektif nedenler :

Türkiye'de, özellikle, 1950 yılından sonra bir «mühendis» ve «mimar» fetişizmi yaratılmıştı. Mühendisliği ve mimarlığı kendinden menkul Menderes'in yönetiminde, Türkiye hızla «kalkınıyor», hızla «küçük Amerikalaşıyor»du. Bu dönemde, «ülkenin» «insiyatif» sahibi, sorumluluklardan kaçmıyacak, «yaratıcı», «fedakâr» ve «yapıcı» teknik elemanlarına ihtiyacı vardı. Gerçekte finans kapital tahakkümünün belirlediği, dışa bağımlı ve çarpık bir «kalkınma»nın gerektirdiği alt yapı yatırımları gerçekleştirebilmek için, daha çok teknik eleman gerekiyordu; diğer bir deyişle teknik eleman talebi büyümüştü. Çoğu küçük burjuvazinin gelir bakımından alt kesimlerinden gelen, bu «genç zekâlar»a «bağımsız karar olanaklarına sahip olunması», «milyonlarca liralık yatırımların kontrolu», «yüzlerce kişinin yönetimi» ve yevmiyeli personel olarak çalışmanın getirdiği göreli ekonomik olanaklar heyecan veriyordu. Kamu kesimindeki olanakları cazip bulmayan genç mühendislere «müteahhitlik» kapıları açıktı, isteyen, «çalışan», fırsatları değerlendirebilecek «yeteneklere» sahip bulunan her genç mühendisin birkaç yıl içinde «milyoner» olması işten bile değildir, Öte yandan «masa başı» hizmeti olmayan mühendisliğin, dinamik, yaratıcı hatta «romantik» bir yanı vardı. Böylece, bir yandan gelecekteki «parlak» ekonomik olanaklar, diğer yandan da ülke kalkınmasına yaratıcı bir şekilde katkıda bulunma özlemleri belirli bir düzeydeki öğrencileri teknik eğitime çekti sürekli olarak.

Fakat büyük bir hayâl kırıklığı bekliyordu bu gençleri, Modern ve bilimsel olması gereken teknik eğitime, tıpkı diğer eğitim dallarında olduğu gibi, peder şahilik, keyfilik, çağdışılık eğemendi.

Olumsuz koşullara rağmen gene de bilimsel gerçeklerin kırıntılarını, bir yerde kendi bireysel gayretleri ile öğrenen genç mühendis ve mimarları mezuniyetten sonra daha büyük hayal kırıklıkları bekliyordu. İster devlet dairelerinde, ister özel kesimde isterse üniversitelerde çalışsınlar, teknik elemanlar daha bağlı ve bağımlı çarpık kapitalist sömürü düzeninin yozlukları ile karşı karşıya idiler. Artık onlardan beklenen ve istenen tek şey sömürü düzeninin bilinçsiz çarkları olarak görev görmekten, «başını sallayıp maaşını almaktan» ibarettir. Fakat bir yandan bireysel etken, diğer yandan da herşeye rağmen çağdaş bilimin kırıntılarından yararlanılmasının etkisi ve içinde bulundukları objektif koşullar nedeniyle Türkiye teknik elemanları nasıl bir düzen içinde yer aldıklarının, kime hizmet ettiklerinin, giderek bilincine varabiliyorlardı. Öte yandan ülkemizde özellikle işçi sınıfının ekonomik demokratik ve politik mücadelesi hızla gelişiyor ve bu mücadele kaçınılmaz bir şekilde teknik elemanlara da yansıyordu. Türkiye genel bir uyanış ve bilinçlenme dönemine girmişti, 27 Mayıs 1960 dan sonra, Ayrıca teknik eleman zümresi geleneksiz ve genç bir zümre idi, Bir yerde, diyelim ki doktorluk ve avukatlık mesleklerinde olduğu gibi egemen çevrelerle belirli ölçüde bütünleşmenin getirdiği tutucu geleneklerin mevcut olmayışı teknik eleman kitlesinin uyanış sürecini hızlandıran bir başka etkendi.

Böylece Türkiye'de, objektif ve sübjektif nedenlerle, büyük çoğunluğuyla teknik elemanlar toplumun ilerici, yurtesever, devrimci bir kesimi olarak, halkımızın mücadelesinde yerlerini aldılar.

Bir yandan üretim sürecinde işçi sınıfına çok yakın bir yerde olmaları, öte yandan tekelci kapitalizmin bütün baskı ve sömürüsünü kendi somut hayatlarında yaşamaları teknik elemanları demokrasi mücadelesinin ve anti-tekel mücadelenin önemli unsurları arasına katmaktadır.

Bugün Türkiye'de, burjuvazi ile bütünleşmiş birkaç teknik eleman kitlesi, büyük çoğunluğuyla, halkımızın demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin bir parçası durumundadır.

Sendika ve Grev Hakkı için mücadele gündemimizdedir

Teknik meslek odaları, 1954 yılında kurulmalarına rağmen, teknik elemanların gerçek anlamda örgütlenmenin gerekliliğine inanıp hareketlenmeleri 1960 ların ikinci yarısına rastlar, 1961 Anayasasının sağladığı sınırlı demokratik ortamda emekçilerin ve işçi sınıfının ekonomik, demokratik ve politik mücadelesi, teknik elemanlar arasında ilk olarak mimar kitlesine yansıdı. Finans Kapitalin ve büyük bürokratların yönetiminde olması beklenen meslek odalarının «ilerici, demokrat, yurtsever» teknik elemanların yönetimine ilk «düşeni» Mimarlar Odası oldu, Mimarlar Odası'nda yönetime gelen genç ve ilerici mimarlar mücadele bayrağını ilk olarak özel okul sömürüsüne, arsa spekülâsyonuna, çarpık kentleşmeye, dışa bağımlı alt yapı yatırımlarına ve giderek Türkiye'deki sömürü düzenine karşı yükselttiler, Belirli bir «faz» farkıyla Mimarlar Odası'nı, İnşaat, Elektrik, Maden, Zirat, Orman, Harita ve Kadastro, Kimya ve benzeri mühendis odaları izledi, 1970'e gelindiğinde Türkiye finans-kapitalinin kendi güdümünde kalkmak üzere kurdurduğu ve büyük bürokratlarla müteahhitlere ve giderek özel okul patronlarına emanet ettiği meslek Odalarının hemen hepsinde ilerici demokrat, ve yurtsever mühendis ve mimarlar yönetime gelmiş bulunuyorlardı. Diğer yandan yurtsever öğretmenlerimizin sendikal kuruluşu TÖS'e paralel olarak da Türkiye Teknik Elemanları Sendikası «Teksen» kuruluyordu. 1970 şubatı ile 1971 martı arasındaki dönem, Türkiye teknik elemanlarının en yoğun demokratik ve ekonomik mücadele dönemidir. Bu dönemde «Personel kanunu»na ve yurt çıkarları ile çelişen uygulamalara karşı çıkan kamu kesimi teknik elemanları, ülke çapında boykot hareketlerine girişmişler, çalışan kitlelerin mücadelesine omuz vermişlerdi. Bu süreçte bir yandan teknik elemanların kendi aralarındaki, diğer yandan teknik eleman kitlesi ile diğer çalışan kitleler ve özellikle işçi sınıfı arasındaki suni çelişkiler de birer birer ortadan kalkıyordu. Emekçilere, işçilere yukardan bakan, onlarla kendilerini aynı düzeyde görmeyen teknik elemanlara artık sadece üst kademe yöneticileri, yani büyük bürokratlar arasında rastlanabiliyordu Teknik elemanlar, gururlar *«hizmet»* değil, *«değer»* ürettiklerini ileri sürüyor, toplu sözleşme ve grev hakkı talep ediyorlardı,

Bu uyanış, Egemen çevrelerin bütün baskılarına rağmen demokratik mücadele bilinc hergün yeni boyutlara ulaşıyordu. Türkiye'deki emekçilerin genel uyanışı ve özellikle işçi sınıfımızın yiğit mücadelesi Türkiye teknik elemanlarını mevcut koşullarda gelebilecekleri yere getirmiş bulunuyordu 12 mart öncesinde, «Olağanüstü» dönemin getirdikleri ise bütün ayrıntılarıyla hepimizin bilincinde, Balyoz harekâtından yurtsever Türkiye'nin teknik elemanlarının da nasipleri ni alacakları muhakkaktı ve nitekim Anayasa değişiklikleri ile bütün memur sendikaları ve bu arada Tek-Sen kapatılıyor, meslek odalarının sınırlı bağımsızlarını da bütünüyle ortadan kaldıracak baskı kanunları hazırlanıyor, yurtsever ve ilerici meslek odalarının yöneticileri tutuklanıyor ve teknik eleman kitlesinin demokratik ve ekonomik mücadelesi boğulmaya çalışılıyordu. Bununla beraber, bütün faşizan baskılara rağmen teknik eleman kitlesiyle, meslek odalarının demokratik mücadelesini tümüyle sindirmek mümkün olmadı. Mühendis ve Mimar Odaları nın bir bölüğü Anayasa'nın değiştirilmesine, anti-demokratik baskılara, terör ve işkenceye karşı çıktılar, demokrasiyi sosyal adaleti özgürlüğü ve «bilimi» savundular,

Türkiye Bugün hiç değilse görünüşte olağanüstü ortamdan bir ölçüde uzaklaşmışa benziyor, Kendi kendine, gökten zembille inmişçesine ya da «Halkımızın umudu» olarak gösterilen liderlerin sübjektif niyetleri ile oluşmuyor bu ortam, Demokratik ortamı yaratan, emekçilerin ve özellikle işçi sınıfımızın yiğitçe yürüttüğü ve yürüteceği demokrasi mücadelesidir. Türkiye teknik elemanları da ilerici bir kitle olarak bu mücadelenin bir parçasını oluşturuyor ve emekçilere omuz veriyorlar. Mühendis ve mimar odalarının eski canlılıklarına kavuşarak, örneğin Anayasa'nın eski haline, hatta eski halinden daha ileri bir yapıya dödürülmemesi, kitlelere örgütlenme olanaklarının tanınması, düşünce özgürlüğü ve kamu kesimindeki bütün memurların toplu sözleşme ve grev haklarına sahip olmaları konularında yürüttükleri mücadele bu canlanışın en açık örnekleri arasında yer alıyor ve Türkiye teknik elemanlarının giderek büyüyen bir kesimi artık kesinlikle biliyor ki herşeye rağmen sadece meslek odalarıyla, yürütülmeğe çalışılacak demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi, bu örgütlerin yapısına bağımlı olarak sınırlıdır, yetersizdir. Türkiye teknik elemanlarının kurtuluşu, halkımızın kurtuluşundan yani işçi sınıfımızın başını çektiğini bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin başarıya ulaşmasından geçiyor.

Emperyalizm ve finans kapital tahakkümü karşısında, bütün emekçi halk kesimleriyle birlikte, yurtsever, ilerici teknik elemanlar da, örgütlü olmak zorundadırlar. Meslek örgütleri olan, kitle örgütleri olan Teknik Eleman odaları önemli olmakla birlikte, örgütlü mücadele açısından yetersizdir,

Meslek Odalarının çemberi kırılarak, ilk adımda SENDİKAL ÖRGÜTLENME'ye yönelmek, teknik elemanların bilincinde oldukları bir zorunluluktur,

12 Mart'ta kaybedilen mevziler, güçbirliği içinde, etkin demokratik mücadele ile mutlaka geri alınmalıdır.

Teknik elemanları, toplumdaki çalışan kesimlerin parçası olarak haklarını korumak, sendika ve grev hakkına sahip olmak zorundadırlar.

Demokratik mücadelesinin ve demokratik güçbirliğinin bir parçası olan, bütün çalışanlara GREV ve SENDİKA hakkı için mücadele ortak görevdir.

Çağımızda teknik elemanların sınıfsal yapısı

Çağımızda, gelişimini başdöndürücü bir hızla sürdüren tekniğe bağlı olarak teknik elemanların *toplumsal konumlarında meydana gelen nitel denebilecek değişim ile, teknik elemanların, sınıflar mücadelesinde aldıkları ve almaları gerekli tavırlar konusunda, uluslararası sosyalist literatürde, araştırmalara rastlanıyor,*

Sorun, ülkemizde, kendini daha çok pratik alanda göze batırdı. Çeşitli sosyal olaylar karşısında, teknik elemanların aldıkları ilerici ve yurtsever tavır, konuya teorik planda bilimsel bir yaklaşımı, her geçen gün, daha çok gündeme getiriyor.

Her sosyal olay gibi, teknik elemanlar olayı da tarihsel gelişimi içinde ele alınmalı ve sınıfsal temeline oturtulmalıdır.

17, ve 18. yüzyıllar boyunca devrimci çağını yaşayan burjuvazi, halkı da peşine takarak feodalite ve mutlakiyete karşı burjuva devrimler çağını başlatmıştı. O yıllarda gerçekten girişken bir sınıf olan burjuvazi, üretimin gözetim ve denetim işini *de, fiilen kendisi yüklenmişti. Fakat devrimin hemen ertesinde, iktidarı ele geçirince, karşısında en az kendisi kadar modern ve devrimin kazançlarını sonuna kadar savunmaya ve ilerletmeye kararlı işçi sınıfının sosyal muhalefetini görünce, dün kendilerine karşı savaştığı toprak sahipleriyle tekrar ittifaka girmekte gecikmedi. Öteyandan da, kapitalizmin rekabetçi çağının sona ermesiyle, tekelcileşti, asalaklaştı. Bu tarihsel olaylar nedeniyle gericileşen burjuvazi,* «işçileri yakından ve sürekli bir şekilde denetleme işlevinden vazgeçerek bu işi yeni bir tür ücretliye devretti» *(K. Marx, Kapital.) yani, hazıryeyici rantiye haline dönüşmeye başladı.*

Bu mühendis, teknisyen ve ustabaşı gibi «yeni tür ücretli» *lerin görevi, üretimi kapitalist adına gözetip denetlemekti. Fakat olayların diyalektik gidişi nedeniyle,* «burjuvazi, şimdiye kadar saygı gören, kutsal ve muhterem sayılan bütün mesleklerin başını taçlandıran itibar halesini çekip atmış, doktor, hukukçu, rahip, ozan ve bilim adamlarını kendi hizmetindeki ücretliler haline getirmiştir, *(K. Marx, Kapital.)*

Böylece işçi sınıfı ile «proleter olmayan» bu aydın emekçiler arasında, burjuvaziye karşı yapılacak ittifakın maddi ve objektif temelini bizzat burjuvazi kendi eliyle hazırlamış oluyordu,

20. yüzyıl ile birlikte, bir yandan burjuvazi emperyalistleşip gericileşirken, öte yandan tekniğin alabildiğine hızlı gelişitmiyle, bilimin kendisi de teknik üretici gücünün en önemli parçası olmaya başlamıştır. Bu olgunun teknik elemanlar üzerinde, onların toplumsal konumlarında, nitel denebilecek yönde yaptığı etki, objektif ve subjektif yönlüdür. Empryalist dönemle sıklaşan ve yoğunlaşan bunalımlar, buhranlar, hayat pahalılığı, finans kapital denen bu «fuzuli zümre»nin hazır yiyiciliğini iyice belirginleştirmiş ve bu olgu bir yandan tekniğin hızlı gelişmesiyle birlikte yaygınlaşan otomasyon ve mekanizasyon, onları her geçen gün daha çok «kollektif emekçi»lerin birer unsuru haline getirmiştir, «Artık üretken olmak için, elini doğrudan işe değdirme gerekmiyor; kollektif emekçinin bir organı olmak ya da bunun herhangi bir fonksiyonunu yerine getirmek yetiyor. (K. Marx, Kapital)» «Bir bütün olarak ele alındıklarında bu işçiler (ameleler ve beyinlerini çalıştıran mühendis işçiler) kollektif üreticiler olarak, canlı bir makina oluştururlar. Aynı şekilde üretim de bir bütün olarak ele alındığında, bunların iş-güçlerini sermaye ile değiştirdikleri ve sermayedarın parasını yeniden, kendini değerlendiren bir değer olarak, ürettikleri görülür. Bu insanların her birinin sermaye karşısındaki durumu ücretli bir işçinin ya da gerçek değimiyle üretken bir işçinin durumundan farksızdır. *(K. Marx, Artık Deger Teorileri.)*»

Geçen yüzyıla oranla tekniğin ve buna bağlı olarak da üretimin sosyal karakterindeki muazzam gelişim, «kollektif emekçi»nin bir kısım entellektüel kesimlere kadar yaygınlaşmasını sağlamıştır. Süregelen gelişim ve değişimlere objektif bir gözle bakarsak, özellikle teknisyen ve mühendis sayılarının kitlesel olarak arttığına şahit oluruz, Bu, ücretli aydınlar üzerindeki kapitalist sömürünün her geçen gün daha da fazlalaştığını gösterir. Yine bu olay, ücretli aydınların her geçen gün daha çok siyasal ve toplumsal olaylara katıldığı ve katılacağı anlamına gelir.

Yukarıda söylenenlerden teknik elemanların proleterleştiği *anlamı çıkarılmamalıdır. Zira modern işçi sınıfı, üretim araçlarına sahip olmamanın ve bu nedenle iş-gücünü kapitaliste ücret karşılığında satmanın yanında, modern maddi üretimle dolaysız ilişki içerisinde olan insan kümesidir, Teknik elemanların imalât mühendisleri dışında kalan kesimi üretimle dolaysız bağlantılı değildir, Ayrıca tekniğin bütün ilerlemişliğine rağmen, kafa ve kol Emekçileri farkı ile şehir-köyü ayırımı bütün belirginliği ile yaşamaktadır ve kapitalist toplumda bu kaçınılmazdır. Yine teknik elemanlar homojen bir kitle oluşturmayıp, az bir kesimi de olsa burjuva saflarına katılma imkânını elde edebilmektedir. Bunun dışında gelişen tekniğin, hergün daha çok sayıda uzman ve teknik elemana ihtiyaç duyması ve teknik elemanların kalifiyeliklerinden ötürü ücretlerinin işçilere oranla yüksekliği, bu kesimi yaşayış bakımından küçük burjuvalığa ve ideoloji bakımından egemen burjuva düşüncesinin etkisinde kalmaya itip, işçi sınıfından ayırmaktadır.*

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz:

- *Bir yandan gelişen tekniğe ve üretimin sosyal karakterine bağlı olarak teknik elemanlar gittikçe daha çok «kollektif emekçi»lerin asli bir unsuru haline gelirken, öte yandan tekelci devlet kapitalizminin gelişmesi, bu kesimin giderek daha belirgin şekilde kâr yasasının ağırlığı altında kalması sonucunu doğuruyor. Bu durum, işçi sınıfı öncülüğünde yürütülen anti-emperyalist bağımsızlık mücadelesi ile anti-tekel demokrasi mücadelesinde, işçi sınıfıyla teknik elemanlar ittifakının objektif maddi temelini teşkil etmektedir,*
- *Çağımızda teknik elemanlar işçi sınıfı öncülüğündeki anti-emperyalist. anti-monopolist mücadelede, önemli unsurlardandırlar.*
- *Teknik elemanlar homojen bir kitle değillerdir.*
- *Teknik elemanların büyük bir kesimi, burjuva eğitim sisteminin de etkisiyle «bedeni çalışması, zihni çalışmasından üstün olanlar işçidir» diye yutturulmak istenen burjuva yalanlarının ve burjuva ideolojisinin etkisi altında olup, kendilerini «sermayenin sadık hizmetkârları» olarak görerek,* dolaylı da olsa değer yaratan *aydın emekçiler olduklarının bilincinde değillerdir.*
- *Teknik elemanlar proletarya'nın unsurları olmamakla birlikte, kapitalist toplumda, dolaylı olarak değer ve artı-değer yarattıklarından, aydın küçük burjuva tabakaların işçi sınıfına en yakın olanlarındandır.*

Sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağı olan çağımızda, genel olarak emekçi aydınlar, özel olarak da teknik elemanlar, işçi sınıfı öncülüğündeki anti-faşist, anti-emperyalist, anti-monopolist cephelerin, demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin asli unsurlarındandır. Ve dünyanın pek çok ülkesinde, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde yerlerini almışlardır, almaktadırlar,

PROGRAMIMIZ

LENİN

Uluslarası sosyal demokrasi, bugün, bir düşünce dalgalanması dönemine giriyor. Bugüne kadar, Marx ve Engels'in dostrinleri, devrimci teorinin sağlam temelleri olarak kabul ediliyordu; şimdi, bu doktrinlerin yetersiz ve zaman aşımına uğramış olduğunu ilân eden sesler yükseliyor her taraftan.

Kendini sosyal demokrat olarak tanıtan ve sosyal demokrat bir yayın organı çıkarmayı öneren her kişi, sadece Alman sosyal demokratlarının zihnini uğraştırmakla kalmayan bir sorun karşısındaki tavrını, açıkça belirtmek zorundadır.

Biz, bütünüyle, Marx'ın teori alanına bağlı kalıyoruz. Bu teori, sosyalizm için atılacak ilk adımdı. Başlangıçta ütopyaydı; ileriye doğru geliştirilerek, bütün ayrıntıları işlenerek, izlenecek yolu gösteren, Marx'ın yıkılmaz temellerini koyduğu bir bilimdi. Mülksüz milyonların, kapitalistlerin, toprak, fabrika ve maden sahiplerinin, v..b. bir tutamı tarafından köleleştirilmesinin; emek gücünün satın alınması, ücretli işçilik gibi biçimler altında nasıl gizlendiğini açıklayarak, modern kapitalist ekonominin yapısını çırılçıplak ortaya koydu. Modern kapitalizmin evrimiyle, büyük üretimin küçük üretimin ayağını nasıl kaydırmaya çalıştığını ve toplumun sosyalist örgütlenmesini mümkün ve zorunlu kılan koşulları nasıl yarattığını gösterdi. Bize, kökleşmiş gelenekler perdesi altında döndürülen siyasî dolapları, kurnaz yasaları ve düzenci doktrinleri, mülkiyet sahibi çeşitli sınıfları, en başta proletarya olmak üzere mülksüzlerle karşı karşıya getiren sınıf mücadelesini ayırd etmeyi öğretti bize. Devrimci bir sosyalist partinin gerçek görevini açıklığa kavuşturdu. Bu görevin, toplumu yenibaştan düzenleme planları icad etmek; ya da kapitalistlere ve onların uşaklarına, işçilerin kaderlerini düzeltmelerini öğütlemek; yada komplolar çevirmek değil, proletaryanın sınıf mücadelesini örgütlemek ve nihaî amacı proletaryanın siyasî iktidarının zaferi ve sosyalist toplumun örgütlenmesi olan bu mücadeleyi yönetmek olduğunu öğretti.

Şimdi soruyoruz: Bugün, o kadar patırtı gürültü çıkaran ve Alman Sosyalisti Bernstein'in etrafında toplanan bu gürültücü «yenileştiriciler», bu teoriye ne katkıda bulunmuşlardır? Hiç. Marx ve Engels'in geliştirmemizi önerdikleri bilimi, bir adım olsun ilerletememişlerdir; proletaryaya hiçbir yeni mücadele yöntemi öğretmemişlerdir; gerici teorilerden kırıntılar alarak, proletaryaya, mücadele etmesini değil de, sosyalistleri geriletmenin yollarını arayan en azgın proletarya düşmanlarına, burjuva hükümetleri ve partilerine taviz vermesini öğütleyerek, mücadeleyi sadece geriletmişlerdir.

Rus sosyal demokrasisinin kurucularından ve önderlerinden biri olan Plehanof, Bernstein'in kısa süre önce yaptığı ve Alman işçi temsilcileri tarafından da reddedilmiş olan (Hanover Kongresi) (1) «eleştirisini», acımasızca eleştirmekte sonuna kadar haklıydı.

Bu söylediklerimizin bir suçlama çığına yol açacağını biliyoruz. «Dogmadan uzaklaşan ve kendilerince bağımsız düşünceye sahip «açık» mezhepliler» tasfiye edecek sosyalist partiyi, bir «ortodokslar» mezhebi haline getirmek istediğimiz, vb. haykırılacak. Bütün bu modaya uygun, kamçılayıcı cümleleri biliyoruz. Ama, en küçük bir anlam ve gerçeklik kırıntısı taşımıyor bu sözler. Tüm sosyalistleri birleştiren devrimci bir teori olmadan, güçlü bir sosyalist partinin var olamayacağı noktasından hareket ederek bütün ilkelerini ortaya koyuyorlar ve bunu kendi mücadele yöntemlerine ve eylem araçlarına uyguluyorlar. Tamamen doğru kabul edilen böyle bir teoriyi, haklılığı ispat edilmemiş saldırılara karşı savunmak, her türlü eleştirinin karşısında olmak anlamına asla gelmemelidir.

Marx'ın doktrinini asla tamamlanmış ve dokunulmaz görmüyoruz. Aksine, sosyalistlerin, eğer hayatın gerisinde kalmak istemiyorlarsa her yönde geliştirmek zorunda oldukları bir bilimin, yalnızca yapıtaşlarını koymuş olduğuna inanıyoruz. Rus sosyalistlerinin Marx'ın teorisini özellikle geliştirmeleri gerektiğini düşünüyoruz. Zira bu teori, sadece, her özel durumu, İngiltere'de Fransa'dakinden, ve Almanya'da Rusya'dakinden farklı olarak uygulanan, genel yol gösterici ilkeleri veriyor. Bu yüzden de, gazetemizde teorik sorunları işleyen yazılara yer ayıracağız ve tüm dostlarımızı tartışmalı noktalarda açıkça tartışmaya çağıracağız.

*Bu durumda, tüm sosyal demokratlara ait olan ortak programın Rusya'ya uygulanmasının ortaya çıkardığı başlıca sorunlar nelerdir? Daha önce de söylediğimiz gibi, bu programın esası, nihaî amacı siyasî iktidarın elde edilmesi ve sosyalist toplumun örgütlenmesi olan proletaryanın sınıf mücadelesini örgütlemek ve yönetmekten ibarettir. Proletaryanın sınıf mücadelesinde, ekonomik eylem (işçilerin hayat şartlarını düzeltmek için kapitalistlere veya kapitalist gruplarına karşı eylemi) ve siyasî eylem (kitlelerin haklarının genişlemesi, yani demokrasi için yani demokrasi için ve proleve proletaryanın siyasî iktidarı için hükümete karşı eylem) birbirini tamamlar. (İçlerinde Rabocaya Miysıl'ın yönet*icilerinde bulunmasının kuvvetle muhtemel olduğu (2) rapor»u Bebel sundu. Kon*nın biricik sınıf mücadelesinde, ayrılmaz biçimde kaynaştırmak bazı Rus sosyal demokratları; ekonomik eyleme sınırsız bir önem yüklüyorlar; Siyasî mücadeleyi daha ileri bir zamana ertelemedikçe bu doğrudur. Ancak siyasî mücadeleyi erteliyorsa, bu görüş mutlak olarak yanlıştır. Bütün sosyal demokratlar, işçi sınıfının ekonomik eyleminin örgütlenmesi, bu alanda işçiler arasında ajitasyonun sürdürülmesi, yani işçilere, patronlara karşı sürdürdükleri gündelik mücadelede yardımcı olmak, işçilerin dikkatlerini, baskının çeşitli biçimleri ve yolları üzerine çekmek ve birleşme zorunluluğunu onlara anlatmak gerekliliği konusunda fikir birliğine sahiptirler. Ancak, ekonomik mücadele uğruna siyasî mücadeleyi unutmak, uluslararası sosyal demokrasinin esas ilkesinden uzaklaşmak ve işçi sınıfı hareketi tarihinin derslerini unutmak olacaktır. Burjuvazinin ve iktidarın, canla başla bağlı kökleşmiş savunucuları da, sadece ekonomik amaçlı işçi sendikalarını örgütlemeyi ve böylece işçileri «politika»dan, sosyalizmden caydırmayı birkaç kez denemişlerdir.*

Rus hükümetinin de, benzer bir işe girişmiş olması mümkündür. Çünkü bu hükümet de, halka, önemsiz sadakalar verme olanaklarını, sırf halkın haklarından yoksun olduğunu ve ezildiğini unutturmak için, aramıştır.

Eğer işçiler, özgürce toplanmak, sendikalarda örgütlenmek, kendi yayın organlarına sahip olmak, Almanya'daki ve diğer bütün Avrupa ülkelerindeki (Türkiye ve Rusya hariç) işçilerin yapabildikleri gibi, Millet Meclislerine kendi temsilcilerini yollamak haklarına sahip değillerse, ekonomik mücadelenin işçilere kalıcı bir ilerleme getirmesi mümkün değildir. O zaman, bu hakları kazanmak için, siyasî bir müca*dele sürdürmek gerekir. Rusya'da yalnızca işçiler değil tüm yurttaşlar, politik haklardan yoksundurlar. Rusya bir mutlak monarşidir. Yasaları resmen yayınlayan, memurları atayan ve denetleyen sadece Çar'dır. Bundan ötürü, Rusya'da Çar'ın ve çarlık hükümetinin hiçbir sınıfa bağlı olmadığı, sınıfların birinin olduğu kadar diğerinin de çıkarını gözettiğine inanılır. Ama ger*çekte, *bütün memurlar, sadece varlıklı sınıf arasından seçilir ler ve hepsi, bakanları adeta burunlarının uçlarıyla yöneten ve istedikleri herşeyi elde eden büyük kapitalistlerin etkisi altındadır. Rus işçi sınıfına çifte boyunduruk vurulmuştur. Hem kapitalistler, hem de büyük toprak sahipleri tarafından soyulmuş, derisi yüzülmüştür. Onlara karşı mücadelesini engellemek için, kolluk kuvvetleri onu kıskıvrak bağlar, susturur ve halkın haklarını savunmaya yönelik hertürlü teşebbüsü bastırır. Herhangi bir kapitaliste karşı girişilen her grevde, işçiler üzerine askerler ve emniyet kuvvetleri salınır. Her ekonomik mücadele zorunlu olarak siyasî mücadeleye dönüşür ve sosyal demokrasi bu iki mücadele biçimini,* proletarya biricik sınıf mücadelesinde, *ayrılmaz biçimde kaynaştırmak zorundadır. Bu mücadelenin ilk ve başlıca amacı, siyasî hakların,* siyasî özgürlüğün kazanılması *olmalıdır. Eğer, Petersburg işçileri, sosyalistlerin küçük bir desteğiyle, kendi güçlerine dayanarak hükümetten bazı tavizler almayı başarmışlarsa, (örneğin işgününü kısaltan yasanın resmen yayınlanması) (3) Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi tarafından yönetilen Rus işçi sınıfının tümü, dirençli bir mücadele ile, kuşkusuz çok daha önemli tavizler almasını bilecektir.*

Rus işçi sınıfı, başka bir sınıfın desteği olmasa bile, ekonomik ve siyasî mücadelesini yürütecektir. Ama siyasî mücadelelerinde işçiler yalnız değillerdir. Halkın toptan köleleştirilmesi, memurların keyfî ve barbar yönetimi, söz ve düşüncenin yozlaştırılmasına dayanamayan tüm aydın kişilerin öfkesini çekmektedir. Zulme uğrayan Polonyalılardan, Finlandiyalılardan, Yahudilerden ve Ruslardan yükselmektedir bu öfke. Tacirlerden, zanaatkârlardan, devlet memurlarının ve kolluk kuvvetlerinin baskısından nasıl korunacaklarını bilemeyen köylülerden yükselmektedir. Birbirinden farklı durumdaki bütün bu halk kesimleri, kararlı bir siyasî mücadeleyi sonuna kadar götürmesini başaramazlar. Ancak işçi sınıfı bu mücadelenin bayrağını çektiği zaman, mücadeleye onlar da katılacaklardır.

Rus Sosyal Demokrasisi, halkın hakları ve demokrasi için tüm savaşanların öncülüğünü yapacaktır ve işte o zaman, yenilmez olacaktır.

İşte gazetemizde, sistemli olarak ve tüm boyutlarıyla geliştireceğimiz anlayışın esası budur. Böyle davranarak, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin manifestosunda (4) gösterdiği yolu izleyeceğimize inanıyoruz.

«1899 Ekiminden önce yazılmış ilk olarak 1925'de. «Lenin den derlemeler III» de yayınlanmıştır.»

---

(1) Alman Sosyal Demokrasisi Hanover Kongresi 9-14 Ekim 1899'da toplandı. Gündemindeki başlıca sorun olan, «Temel kavramlara karşı saldırılar ve partinin taktiği üzerine rapor»u Bedel sundu. Kongre Bernstein'in revizyonist görüşlerine karşı çıktı ama Bernstein'ciliğin köklü bir eleştirisini yapmadı.

(2) Raboçaya Miysıl (İşçi düşüncesi), ekonomistlerin gazetesidir. 1897 ekiminden 1902 Aralığına kadar 16 sayı çıkmıştır.

(3) Lenin, Petersburg'lu işçilerin Petersburg «İşçi Sınıfının Özgürlüğü için Mücadele Birliği» yönetiminde ortaya çıkan grevlerine, özellikle 1895 ve 1896 daki tekstil grevlerine atıf yapıyor. Petersburg grevleri Moskova'da ve Rusya'nın diğer kentlerinde işçi hareketinin uyarılmasına katkıda bulundu. Hükümeti, İş yasasını yeniden gözden geçirmeye, işletme ve fabrikalarda işgününün 11,5 saate indirilmesine ait 14 Haziran 1897 yasasının resmen yürürlüğe koymaya zorladı.

(4) Söz konusu Manifesto, Parti Merkez Komitesinin 1, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi kongresi adına 1898'de yayınladığı Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Manifestosu'dur. Manifesto, Rus sosyal demokrasisinin temel amaçları olarak, siyasî özgürlük için mücadeleyi ve otokrasinin devrilmesini koyuyordu. Siyasî mücadeleyi işçi hareketinin genel görevine bağlıyordu.

TSİP BİLDİRİSİ

(Baştarafı 1. Sayfada)

çıkmayan, tüm kuruluş, kişi ve örgütlere kadar her kesimin bu olaydan ders alması gerektiği kanısındayız. Ve gene ısrarla belirtmek isteriz ki halkımızın demokratik özlemleri ve demokrasiye sahip çıkmadaki kararlılığı yasaklamalarla, antidemokratik tutumlarla önlenemeyecek kadar köklüdür. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, programında öngörülen demokratik halk iktidarı doğrultusunda bu tür antidemokratik tutumlara keşinlikle karşı çıkmaya devam edecek ve mücadelesini başarıya ulaştırmak amacıyla demokratik mücadele veren tüm örgüt ve kuruluşların yanında yeralacaktır.

TÖB-DER BİLDİRİSİ

(Baştarafı 1. Sayfada)

Her şeye rağmen, öğretmenlerin sendikalaşma mücadelesi, hiçbir baskı karşısında gerilemeden, yılmadan sürecektir. Öğretmenler ve tüm hizmet sektörü, pahalılık karşısındaki en önemli güvenceleri olacak olan GREVLİ VE TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKA hakkını alabilmek için, tüm güçleriyle çalışacaklardır. Faşist sermaye cephesi, öğretmenin bu mücadelesine engel olamayacaktır.

Kıbrıs konusuyla ilgili olarak uzatıldığı söylenen sıkıyönetimin gerçek amacı açıkça ortaya çıkmıştır. Amaç, yığınların ekonomik mücadelesini durdurmaktır... Amaç, dışta savaş, içte terördür. Ve bu amaçlar, tekelci kapitalizmin Türkiyede uyguladığı politikadır.

Sosyalizmin temel kavramları

EMEGİN IKILI KARAKTERI VE DEGER

Malların ikili bir değere sahip olduğunu, bunun, bir malın hem fayda sağlayıcı hem de insan emeğinin ürünü olmasını gösterdiğini ve kapitalist toplumda malların pazarda değiştirilmek amacıyla üretilmiş ürünler olduğunu geçen yazımızda görmüştük. Bir malın ikili karakteri onun içinde maddeleşmiş olan emeğin ikili karekterinin bir sonucudur.

Somut emek kullanım yaratır :

Kullanım değerleri nasıl farklıysa, bir ayakkabı ile bir masanın insanların ihtiyaçlarını gidermeleri nasıl değişik ise, bu malları, meydana getiren emek çeşitleri de farklıdır. Bir terzinin emeği (çalışması) ile bir tesviyecinin emekleri, biliriz ki çok değişiktir. Farklı kullanım değerleri yaratan insan emeklerinin harcanış biçimleri de son derece farklı ve çeşitlidir.

İnsanlar belirli tabiat nesnelerini insan ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde etkide bulunmak zorundadırlar. İşte böyle belirli bir amaca yönelik, tabiat nesnelerini işlemek için belirli bir biçimde sarfedilmiş emeğe *somut emek denir.* Marangozun, fırın işçisinin, tornacının emeği somut emektir. Hepsi belirli bir biçimde belirli bir amaçla emek harcarlar. Bu emek belirli kullanım değerleri, masalar, ekmekler, aletler meydana getirir.

Somut emek her zaman varola gelmiştir. Bu, üretim tarzından, ürünlerin mal olarak, yani değiştirilmek amacıyla, pazar için üretilmelerinden bağımsız olarak, toplumda yaşayan insanların ihtiyaçlarını karşılamak için her toplum biçiminde var olmuştur.

«... kullanım değerlerinin yaratıcısı olarak, faydalı iş olarak iş, insanın bütün toplum şekillerinden bağımsız bir varoluş şartı, insan ile tabiat arasındaki madde alışverişini ve dolayısıyla insan hayatını sağlayan ve mümkün kılan ezeli ve ebedi bir doğal zorunluluktur.» (Marks)

Mal ekonomisinde ise, yani ürünlerin pazar için üretildiği kapitalist ekonomide, somut emek bazı özellikler gösterir. Üretimin temeli üretim araçlarının özel mülkiyeti olduğu için, bu, emek üreticilerin *özel emeği* olarak görünür. Her mal üreticisi üretimi özel bir mesele, olarak kendi özel çıkarlarına hizmet edecek şekilde sürdürür. Toplum çapında tek tek üreticilerin emeği birbiriyle ayarlanmış, uygun ve planlı değildir. Arada koordinasyon yoktur. Öt yandan tek tek üreticiler kendi iradeleri dışında toplumsal işbölümü ile birbirlerine bağlıdırlar. Her üretici ürettiği malı kendisi için değil başkaları için üretir. Uzmanlaşma arttıkça, üreticiler başka üreticilerin ürününe ihtiyaç duyarlar. Başka bir üreticinin yaptığı cila olmadan, bir marangoz yaptığı masayı hazır edemez. Üreticiler başka üreticilerle değişime girmeden, üretim yapamaz hale gelirler. Bu yüzden de *toplumsal işbölümü* yüzünden tek tek üreticilerin emeği yalnızca bir özel mesele olmaktan çıkar. Bununla birlikte emeğin bu *özel* (üretim araçlarının özel mülkiyetinden kaynaklanan) karakteri ile *toplumsal* (işbölümünden kaynaklanan) karakteri arasında derin bir çelişki meydana gelir. Üreticinin dolaysız somut emeği doğrudan özel emek olarak çıkar. Fakat aynı zamanda aynı emek toplumsal bir nitelik taşır. Bu nitelik özüde emeğin değer yaratıcı niteliğidir. Şimdi bunu inceliyelim.

Soyut emek malın değerini yaratır :

Farklı somut emeklerin yarattığı kullanım değerleri mal üretimi üzerine kurulmuş toplumlarda değişim amacıyla, satılmak için üretilir. Pazarda bu farklı somut emeklerin ürünü olan farklı kullanım değerleri, birbirleriyle karşılaştırılır, ölçülür, yani ortak bir ölçüye vurulabilir. Marangoz ile kunduracının somut emekleri farlıydı, ama ürettikleri mallar pekalâ birbiriyle değiştirilebiliyor ve bir masa karşılığında beş ayakkabı alınabiliyor. Öyleyse bu iki farklı malda ortak birşey olmalı, bunların ikisinin kendisiyle ölçülebileceği bir ortak ölçü olmalı. Bu nedir?

İnsan emeği hangi biçimde sarfedilirse sarfedilsin, bu emek hangi malı üretirse üretsin, emek her zaman «insan işgücünün harcanması... İnsan beyninin, adalesinin, sinirinin, elinin elinin üretici bir şekilde harcanmasıdır.» (Marks) Emek bu anlamda *insan emeğidir,* emektir, *soyut emektir.* İşte bütün malların içinde bulunan ve onların birbiriyle ölçülebilmelerini, değiştirilebilmelerini sağlayan şey soyut emektir. Malın insan emeğinin, beyninin, sinirinin ve diğer fizyolojik güçlerinin bir ürünü olmasıdır.

«Her türlü emek, bir bakıma, fizyolojik anlamda insan işgücünün harcanmasıdır ve bu farksız insan emeği ya da soyut insan emeği oluşu özelliği ile malın değerini yaratır. Her türlü emek, bir diğer bakışla, özel ve belli bir amaca yönelmiş şekilde insan işgücü harcamasıdır ve bu faydalı somut iş oluşu özelliği ile kullanım değerlerini üretir.» (Marks)

Kullanım değerleri nasıl birbirlerinden nitelik olarak farklıysa, bunları üreten somut emekler de öyle farklı nitelikte, farklı kalitededirler. Halbuki değerde durum değişiktir. Bir malın değeri diğerinden sadece nicelik olarak farklıdır, yani sayı ve miktar olarak farklıdır. Bu nitelik farkı bu malların üretileşi için gerekli emeğin farklı miktarda olmasından kaynaklanır. örneğin bir kilo demirin değeri altı ve bir kilo buğdayın değeri üç değişim birimi ise, bu bir kilo demirin üretilmesinde, bir kilo buğdayın üretilmesinden iki misli fazla emek harcanmış demektir, Bunu daha sonra inceliyeceğiz.

Ö etlersek, soyut emek değer yaratan emektir. Emeğin değer yaratmamasının ifadesidir. Farklı insan çalışmasının ortak fizyolojik özellik göstermesi, yani her türlü emeğin beyin, adele, sinir vb, harcanması olması her zaman olmuştur ve olacaktır. Fakat bu ortak özellik, ancak mal (değer) üretmeye başladıktan sonra, ürünlerin üretim alanından tüketim alanına geçmesinin değişim (pazar) sayesinde olmasından sonra, soyut emek haline gelmiştir ve bu yüzden tarihi bir kategoridir, yani geçicidir. Mal üretimi olmazsa, değer olmaz, değer olmazsa soyut emek olmaz. Soyut emek bu yüzden mal üretimine özgü bir kategoridir ve belirli üretim ilişkilerini ifade eder.

Emeğin toplumsal karakteri de bir yerde soyut emekte ifadesini bulur. Üreticilerin özel emeğinin aynı zamanda toplumsal bir karakteri vardır. Kapitalist toplumda üreticiler, kendisi için ürettikleri toplumun ihtiyaçlarını bilmeden üretimde bulunurlar. Üreticilerin emeğinin toplumsal karakteri ancak değişimde kendini belli eder. Mal, pazara gelip başka mallarla değiştirileceği zaman emeğin toplumsal karakteri açığa çıkar. Çünkü daha önce üretim, özel mülkiyet temeli üzerinde yapıldığı için, tek tek üreticilerin emeği izole ve örtülü bir şekilde, kendi başınaydı. Mal, yani emek ürünü ancak pazarda bu izolasyondan kurtulur ve kendini belli etme imkanını bulur. Burada somut emek soyut emeğe, özel emek toplumsal emeğe dönüşür. Değişim sürecinde toplum için ne kadar somut emeğin gerekli olduğu ve ne kadar soyut emeğin toplum tarafından kabul edildiği belli olur. Örneğin bir ayakkabıcının ürettiği ayakkabılar pazarda satılıyorsa, bu toplumun onun emeğini kabul ettiğini ve değere sahip olduğunu gösterir. Ayakkabıcı kendine müşteri bulamıyorsa, bu onun emeğinin toplum tarafından kabul edilmediği, bu yüzden de soyut emek karakterine sahip olmadığı anlamına gelir. Kapitalist toplumdaki emeğin özel ve toplumsal nitelikleri arasındaki bu çelişki, ekonomik kriz dönemlerinde yıkıcı şekiller kazanır. Sayısız emek ürünü alıcı bulamaz, kendi değerini gerçekleştiremez. Bu, toplumsal emeğin korkunç bir israfından başka birşey değildir.

Kapitalizm tarihî bir olgudur, başı gibi sonu da vardır :

Malların kullanım ve değişim değeri şeklindeki ikili karakterini ve buna bağlı olarak emeğin somut ve soyut emek şeklindeki ikili karakterini bulmakla Marks, aynı zamanda kapitalizmin de tarihi bir kategori olduğunu bilimsel bir şekilde ortaya çıkarmış, bunun başlangıcı olduğu gibi sonu da olan geçici bir üretim tarzı olduğunu ispatlamıştır, Emeğin ikili karakterinin kavranması çağdaş kapitalizmin temel olgu ve özelliklerini, çelişki ve uzlaşmazlıklarının, sömürü ve yayılmanın anlaşılmasının anahtarıdır.

Emeğin özel ve toplumsal nitelikleri arasındaki çelişki, kapitalist toplumda gittikçe keskinleşen sınıf çelişkilerinde ifadesini bulur. Üretimin sosyalleşmesi karşısında üretim araçlarının özelleşmesinin giderek tekelleşmesi kapitalizmin temel çelişkisidir. Bu durum üretici güçlerin gelişmesi ile üretim ilişkileri arasındaki uygunluğu bozmakta, engellenmektedir. İşte kapitalizme son verecek olan (ve birçok ülkede son vermiş olan) sınıf mücadelesinin gelişmesi buradan kaynaklanır.

Basit ve karmaşık emek :

Farklı somut emekler birbirlerinden yalnızca emeğin sarfediliş biçiminin farklı olmasıyla değil, aynı zamanda emeğin karmaşıklığıyla, güç yada kolay olmasıyla da ayrılırlar. Birçok somut emek, harcanması için az bir tecrübe ve bilgi yeterlidir, Bir çok durumda ise emeğin kalifiye, eğitilmiş, tecrübeli olması gerekir.

Bu durumu yakından incelediğimizde karmaşık emeğin aslında basit emeğin bir kaç katı olduğunu gürürüz. Her emeğin basit emeğin katlarına indirgenebileceğini görürüz. Marks bu konudu şöyle diyor: «Farklı ülke ve farklı kültür dönemlerinde, gerçi, *basit ortalama emeğin* kendisi de nitelik değiştirir; bununla beraber, belli bir toplumda veridir, değişmez Karmaşık emek sadece *güçlendirilmiş* ya da birçok katına çıkartılmış basit emek demektir ki bunun sonucu olarak, küçük miktarda bir karmaşık emek daha büyük miktarda bir basit emeğe eşit olur.»

Bu soyutlanmanın önemi marksist değer teorisinin anlaşılmasında önemlidir, Gelecek yazımızda inceliyeceğimiz değer teorisi, malın değerinin, içinde birikmiş insan emeği ile ölçüldüğünü ve emek ölçüsünün zaman birimi olduğunu söyler. İşe yeni başlamış bir işçi ile kalifiye bir işçinin bir saatte ürettikleri değer miktarı, yani ürün miktarı, tabii ki farklı olacaktır. Marks'ın gösterdiği gibi kalifiye işçinin karmaşık emeği, yeni işçinin basit emeğine indirgenebileceği, onun belli sayıdaki katı olduğu için, emek birimi olarak zaman gene geçerli olabilecektir. Kalifiye işçi bir saatte dört ürün yapabiliyorsa, yeni işçi dört saatte dört ürün üretebilecektir.

Değer nedir?

Bir malın, içinde soyut emek bulunduğu için değer taşıdığını öğrenmiş bulunuyoruz. Her malın, bir değere sahip olduğu için başka mallarla değiştirilebildiğini de gördük, Şimdi değerin ölçüsünün ne olduğunu, değerin miktarını belirleyen şeyin ne olduğunu açıklamamız gerekir.

Önceden bunun zamanla ölçüldüğünü kısaca belirtmiştik, Değer madde içinde maddeleşmiş soyut emek miktarından ibaretti, Emek miktarı da zamanla, üreticinin ne kadar zaman çalıştığı ile ölçüleceği için, değer büyüklüğünün ölçüsü de çalışma zamanı olur,

Fakat bu kadarla yetinirsek, hiçbir şeyi açıklamamış oluruz. Çünkü hem farklı kullanım değerlerinin üretiminde hem de farklı üreticilerin çalışması arasında harcanan zaman bakımından farklılıklar vardır, Bir işi bir işçi beş satte yapar, daha gayretli başka bir işçi iki saatte yapar. Tembel insanın yavaş yaptığı bir iş, daha fazla çalışma zamanı gerektirdiği için daha fazla mı değer taşıyacak? Tabii ki hayır.

Her üreticinin, kendi çalışma koşulları tarafından belirlenen bir *bireysel çalışma zamanı* vardır. Fakat bu değerin belirlenmesinde tayin edici değildir. Değer *toplumsal açıdan gerekli çalışma zamanı* tarafından belirlenir.

Toplumsal bakımdan gerekli çalışma zamanının ne olduğunu Marks şöyle açıklar: «Oysa değerlerin özünü teşkil eden her emek aynı insan emeğidir, hep ayni insan iş-gücü harcamasıdır. Mallar dünyasının değerlerinde nesneleşmiş bulunan toplumun toplam işgücü, sayısız bireysel işgüçlerinden meydana geliyor olmakla beraber, burada, bir ve aynı insan işgücü olarak söz konusu olur, Bu bireysel işgüçlerinden her biri, bu işgüçleri bir toplumsal ortalama işgücü olarak etkili oldukları yani bir malın üretiminde sırf ve sadece ortalama olarak gerekli, ya da toplumsal olarak gerekli çalışma (iş) zamanından daha fazlasını gerektirmedikleri sürece, bir diğeri gibi aynı insan işgücüdür. Toplumsal olarak gerekli çalışma zamanı her hangi bir kullanım değerini, toplumun o sıradaki normal üretim şartları altında, toplumsal ortalama hüner derecesi ile ve çalışma yoğunluğuna göre, elde edebilmek için harcanması gerekli çalışma zamanıdır.» (Kapital, I)

Toplumsal olarak gerekli çalışma zamanı buna göre kendiliğinden oluşan ortalama bir büyüklüktür. Marksın sözünü ettiği toplumsal olarak normal üretim şartları, o anda malların çoğunluğunun içinde üretildiği şartlardır. Örneğin ayakkabıların çoğunluğu fabrikalarda yapılıyorsa, normal üretim şartları, kunduracı atölyelerininkiler değil, ayakkabı fabrikasınınkilerdir. Bu yüzden de kunduracı bir çift ayakkabı için fabrikadakinden, yani normal şartlardan fazla zaman harcıyorsa, bu fazlalık ürettiği ayakkabının değerine dahil olamaz.

Değer büyüklüğünün belirlenmesinde bundan başka yukarda sözünü ettiğimiz basit-karmaşık emek ayırımı ve karmaşık emeğin basit emeğin katlarına indirgenmesi de rol oynar.

Öteyandan bir malın değer büyüklüğü değişmez, sabit bir şey değildir. Değeri belirleyen şey ortalama çalışma zamanı olduğuna göre, bu zamanın değişmesiyle birlikte değer de değişir. Gelişen teknik ile bir malın üretilmesi için gerekli zaman azaldıkça o malın değeri de buna paralel olarak azalır. Değer, emeğin üretici gücü, verimliliği, üretkenliği ile ters orantılıdır.

«Genel olarak ifade etmek gerekirse; emeğin üretkenliği ne kadar büyük olursa, bir nesnenin yapımı için gerekli çalışma zamanı o kadar kısa, o nesne de kristalleşen emek kitlesi o kadar az ve o nesnenin değeri o kadar küçük olur. Buna karşılık, emeğin üretkenliği ne kadar küçük olursa, bir nesnenin yapımı için gerekli çalışma zamanı o kadar uzun ve nesnenin değeri o kadar büyük olur. Bu yüzden bir malın değerinin büyüklüğü, o malda maddeleşmiş emeğin miktarı ile doğru orantılı, üretkenliği ile ters orantılı olarak değişir.» (Makrs)

Gelecek yazımızda değer kanunu ve para üzerinde duracağız,

SENDİKA HAKKI ERGEÇ ALINACAK

Mehmet ARICAN

TÖB-DER'in İstanbul'da düzenlemeyi kararlaştırdığı, 16-Şubat-1975 günü yapılacak olan, sendikalaşma için yürüyüş, sıkıyönetimce durduruldu.

Doğru devrimci mücadele veren ve kitleleri doğru hedeflere yönelten devrimciler karşılaştıkları engellerden üzüntü duymazlar, yenilgi kuşkusuna kapılmazlar; sadece ders alırlar, kendilerini daha iyi tahkim ederler ve mücadeleye yeni çizgiler, yeni taktikler eklerler. Mücadeleler hedeflerine, düz bir seyir izleyerek ulaşmazlar. Her sınıfsal mücadele, bir dizi karşı koyma ve kırma engellerini hesaplayıp göğüsleyerek hedefe ulaşır. Devrimcilerin kontrolündeki demokratik örgütler, mücadele çizgisini ve bu çizginin taktiklerini doğru saptarlar; yöneticiler kendi sınıfsal tabanının yapısını ve ne yapıp ne yapamayacağını çok iyi hesaplarlar; sınıfsal örgütlenmede örgütlerinin konumunu ve yapmaması gereken şeyleri iyi bilirler. Demokratik örgütlerin yönetiminde çalışan devrimciler, demokratik örgütlerin vereceği mücadele şekilleriyle, bir işçi sınıfı partisinin vermesi gereken mücadele şekillerini birbirine karıştırmazlar.

Bizler, ortaya çıkan bu durumdan üzüntü duymadık, ama, mücadelemizin doğruluğuna bir kez daha inandık. Bu mücadelemizde ilk adımdı; İlk adımın biraz kısa atılması sorunu, ikinci adımın atılmamasını gerektiremez.

Hedef somutsa ve yığınların kenetlenmesini sağlıyorsa (ki, biz bundan en ufak bir kuşku bile duymuyoruz), bu engellemenin bizim potansiyel gücümüzü artırmada bir etken olmasını sağlayabiliriz. Bu engelleme, gerektiğinde, yoğunlaşan potansiyel gücün, kinetik güç haline dönüşmesine birikim hazırlayan etken haline dönüştürülebilir.

Öğretmenlerin mücadelesi, 71 öncesine göre çok daha somut hedeflere yöneltilmiş, öğretmen kitlesinin BU ÇİZGİ etrafında yoğunlaşması ve çok daha fazla örgütlenmesi sağlanmıştır. Yöneticiler, üç-beş yıl öncelerinde görülen, demokratik örgütlerin Genellikle, «devrim karargâhı» sanılması hastalığını aşmışlardır. Ve, somut sendikal mücadele hedef konulmuş, öğretmenin ancak ekonomik mücadelesinin içinde siyasi bilince varacağı, siyasi bilincin slogan ajitasyonu yoluyla ve dışardan şırıngayla verilemeyeceği anlaşılmıştır. Tabandaki öğretmenin; düzenin sınıfsal temelini, faşizmin kaynağını ve kapitalist baskının elle tutulurluğunu, kendi ekonomik mücadelesi için de belirgin olarak görmesinin gerektiği gerçeğine ulaşılmıştır.

Öğretmenin halkın diğer kesimleriyle işbirliğinin ve onunla kaynaşmasının yolu; öğretmenin kendi ekonomik kavgasında halkın diğer tabakalarıyla ortak mücadeleye girmesiyle anlam kazanır... «Önce halk kurtulur (!), sonra biz kurtuluruz (!), biz tüm öğretmenler halkı aydınlatmakla ve onlara doğru (!) yolu göstermekle yükümlüyüz (!)» gibi sözler ve eleştiriler, Kemalist şartlanmanın bir sonucudur. ve sınıfsal bakış açısından yoksundur. Kendimiz için mücadeleye girişmeden, diğer sınıf ve tabakaları «aydınlatıp kurtarmaya» kalkışmak havariliktir. Öğretmen tabi ki halkı aydınlatacaktır, ama hangi öğretmen: Bu öğretmen, sosyalizm bilimini kitlelere uygulamasını bilen öğretmendir.

Sendikal kavgamız kesinlikle sürecektir. 16 - Şubat yürüyüşünün engellenmesi, faşizan baskılar bu kavgamıza yeni boyutlar kazandırmıştır. Bu yeni boyutlar, yeni çalışma şekillerini yanı sıra getirmektedir.

Türkiye Tekelci Kapitalizminin gerçek yüzü bir daha sırıtmıştır. Bu yüzün çizgilerinde, saldırı, işgal, yığınları terör ve zorla sindirme metotları yazılıdır! Bu yüzün çizgilerinde, kapitalizmin dünya çapında girdiği ve derinlemesine olarak hızla genişleyen bir buhranın korkusu okunmaktadır! Bu yüzün çizgilerinde, buhran korkusundan doğan, saldırı ve acımasızlık vardır! Bu yüzün çizgilerinde, kurtulmak için tutulduğu dalların çürümüş olduğunu gören kapitalizmin düşüş çığlıkları haykırmaktadır!

Türkiye'nin Akdeniz'deki stratejik yeri, Ortadoğu'yla ilişkilerde kendine has özellikler taşıması, Arap halklarının kurtulmasında en önemli dayanak görevini omuzlarında taşıyan ve yerine getiren Sovyetler Birliğiyle sınırdaş olması, Akdeniz'de çıkacak bir savaşta kapitalist kamp lehine büyük işler başaracak bir siyasi yönetime Türkiye'de sahip olunması gerekliliği, böyle bir yönetimi besleyecek üretim ilişkilerinin kesinle korunması gerekliliği: ABD Tekelci Kapitalizmi'nin özellikle Türkiye üzerinde durmasını gerektirmektedir. Ve uluslararası tekelci sermayenin bir uzantısı olan Türkiye Tekelci Sermayesinin, yaşama koşulu, bu günkü statükonun ne pahasına olursa olsun korunmasına bağlıdır.

Tekrar vurguluyoruz:

Tüm engellemelere rağmen, sendika için savaşımız *durmayacaktır.*

Aynı düşmana karşı mücadele eden tüm odalarla, derneklerle ve devrimci kuruluşlarla güçbirliği *içerisindeyiz.*

«Hizmet Sektörünün» sadece bir kesimi olan bizler, bütün «hizmet sektörünün» sendikal haklarına kavuşması için onlarla omuz omuzayız.

Dışta savaş sürdürmek için, içte terör uygulamak bizleri yıldıramaz.

Bu kadar!

Kartal'da işsizlik pahalılık ve faşizm protesto edildi

9 Şubat 1974 günü İstanbul'da, Kartal'da, TSİP ile Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası, Keramik-İş Sendikası, Pendik Turizm ve Kültür Derneği, Kartal Yüksek Öğrenim Derneği, Maltepe Demokratik Dayanışma Derneği, Kartaltepe Kültür ve Dayanışma Derneği, Gülsuyu Kültür ve Dayanışma Derneğinin ortaklaşa düzenledikleri bir kapalı salon toplantısında, faşizm, işsizlik ve pahalılık protesto edilmiştir.

Kartal'da TSİP, sendikalar ve dernekler arasında sürdürülen işbirliği sonunda ortak bir toplantı düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

İskele meydanındaki büyük bir kahvede yapılan toplantıya çok sayıda işçi, köylü ve Kartal'lı vatandaşlar katılmışlardır. Civar fabrikalardan işçiler toplu halde toplantıya gelmişlerdir. Güçbirliğine katılan örgütlerin temsilcileri ile İYÖKD Kadıköy şubesi ve TÖB-DER Kartal şubesi temsilcilerinin, yaptıkları konuşmalarda, faşizmin gerçek niteliği anlatılmış, halkın anti-faşist mücadelesinin güçlenmekte olduğu belirtilmiştir.

CHP ve Birlik Partisi ilçe örgütlerinin, Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğrenci derneğinin başarı ve destekleme telgrafları gönderdikleri toplantıda, dinleyiciler sık sık «İş-Ekmek-Hürriyet, Faşizme Nihayet», «Bağımsız Türkiye», «Kahrolsun sarı sendikalar» sloganlarını haykırmışlardır.

Bu toplantı sonunda katılan partiler, sendikalar ve demokratik örgütler kamuoyuna aşağıdaki açıklamanın yapılmasını uygun görmüşlerdir..

«EMEKÇİ HALKIMIZA

Emperyalizmin ve yerli ortaklarının son günlerde yoğunlaşan faşist baskılarını, siyasi planda Milliyetçi Cephe girişimlerini, işçi sınıfımız karşısındaki sarı sendikacılık tertiplerini, emekçi halkımızın başbelası işsizlik ve pahalılığı ve ayrıca TRT'ye karşı egemen sınıflar tarafından yapılan saldırıları kınıyor, emekçi halkımızın safında yer alacağımızı kamuoyuna açıklıyoruz.»

Maden İş devrimci bir temsilciyi tasfiye etmeye çalışıyor

Maden İş Sendikasına bağlı Zatel Fabrikasında çalışan ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Kartal İlçe Yönetim Kurulu üyesi Kâzım Özgenç'in işyeri temsilciliği «işverenin isteği üzerine» Maden İş Sendikası tarafından kaldırıldı. Sınıfının bilinçli üyelerinden biri olan Kâzım Özgenç'e Maden İş Sendikası yöneticilerinin yüklediği suç ise şöyle: Görevini kötüye kullanmak!

Kazım Özgenç'in temsilcilik görevini nasıl kötüye kullandığı sorusuna ise Zatel işçileri bir eksiksiz şu cevabı veriyorlar: Kâzım, bir temsilcinin yapması gerekeni çekinmeden, korkmadan yerine getirdi ve işverenin keyfi uygulamalarına dur dedi. Ancak işverenin şikayeti üzerine Maden İş yöneticileri, TSİP üyesi olduğu için zaten rahatsız oldukları bu arkadaşımızın temsilciliğini kaldırdılar. Böylece sınıfımızın bilinçli temsilcilerinden biri daha 17. maddenin tehdidi ile karşı karşıya bırakıldı.»

Kâzım Özgenç, sözleşme imzalanmasından sonra Zatel'de işverenin baskılarına karşı çıkmış bir temsilcidir. İşveren, sırf işçileri bıktırmak, yıldırmak amacıyla, fabrikanın hemen her köşesine sigara içilmez levhaları asmaya başlamıştı. Daha önceleri sigara içilebilen bu yerlerde, şimdi sigara içilmesinin yasaklanmasını «keyfi» olarak niteleyen Zatel işçileri durumu sendikaya ilettiler, Ancak Maden İş kayıtsız kaldı. Bunun üzerine Kâzım Özgenç sendika tüzüğünün ve işçi sınıfının mücadele ilkelerinin kendisine yüklediği görevi çekinmeden üslendi ve arkadaşlarına 29 Ocak günü fabrikanın yemekhanesinde şöyle seslendi:

«Patronun bu uygulamaları gereksizdir. Bu yasaklar gereksiz yasaklardır. Uydurma yasaklardır. Biz ancak gerekli, akla uygun yasaklara uyarız. Gereksiz ve keyfi yasaklara uymak zorunda değiliz.»

İşveren bunun üzerine, Kâzım Özgenç arkadaşımızı, Maden İş'e şikayet etti. Maden İş Kartal Bölgesinde, sendika yöneticileri, Kazım Özgenç'in ve diğer işyeri temsilcilerinin ifadelerini aldılar. Temsilciler ifadelerinde olayı bütün açıklığı ile anlatmalarına rağmen, olaydan bir hafta sonra Kâzım Özgenç'in temsilciliği kaldırıldı.

Onbinlerce Maden işçisinin kahırlı mücadelelerinin üzerinde yükselen Maden İş, gerek kendinin gerekse bağlı olduğu DİSK'in temel ilkelerini çiğnemiş ve işverenin yanında saf tutmuştu.

Ancak bu kararı alan yöneticilerin bilmediği bir şey vardır: Ne Kâzım Özgenç'in, ne Zatel işçilerinin, ne de tüm işçilerin içinde bulundukları bilinçlenme ve örgütlenme böylesi baskılarla önlenemeyecek ve tabandan fışkırıp gelen devrimci dalga, er geç işçi sınıfının siyasi örgütlenmesini bütün boyutlarıyla tamamlayacak, ergeç sendika yönetimlerinde devrimci olmayan unsurları ayıklayacaktır.

Elazığ'da karşı devrim saldırısı

(Baştarafı 1. Sayfada)

kat çekmek isteriz:

Karşı devrimin saldırısı sadece mahalli sömürücü unsurların değil, aynı zamanda ha nin bir tertibidir. Nitekim kış kim sınıfların gizli servisleri kırtıcılar arasında şalvar giymiş sivil polisler tesbit edilmiştir.

Olayın daha önemli bir ikinci yanı vardır ki, sosyalistleri ve CHP tabanını asıl ilgilendirmesi gereken nokta bizce budur. Yürüyüş saatine doğru Elazığ'da gerginliğin hayli arttığı bir zamanda, CHP genel sekreter yardımcısı Mustafa Üstündağ, bu durumdan haberdar ediliyor ve CHP il yöneticilerini telefonla arayarak, derhal valiliğe dilekçe verilmesini, CHP'nin bu yürüyüşten çekildiğini, yürüyüşle hiçbir ilgisi olmadığının belirtilmesini genel merkez direktifi olarak vermiş, ayrıca hiçbir CHP'linin özellikle yöneticilerin yürüyüşe katılmamasını istemiştir. Fakat CHP tabanındaki ilerici unsurlar, genel merkezin bu gerici tutumunu tepkiyle karşılamışlardır. Demokrasi türküleri okumakta kimseye öncülük tanımayan CHP genel merkezinin, böyle kritik bir durumda valiliğe dilekçe verdirmeye çalışması, emniyet kuvvetlerine yeşil ışık yakan, yürüyüşe katılacak binlerce emekçinin, köylünün, işçinin, öğretmenin ve öğrencinin can güvenliğinin büsbütün tehlikeye girmesini teşvik eden bir tutumdur. Belki CHP genel sekreter yardımcısı bazı seçim hesapları içindedir ama, orada yürüyen kitleler, CHP'nin genel merkezinin hesaplarına alet olmak için değil, gerçekten de canlarına takeden pahalılığı, işsizliği, yoksulluğu ve ve zulmü protesto etmek için toplanmışlardır... CHP genel sekreter yardımcısının bu kaypak ve tutucu davranışı CHP genel merkezinin anti-faşist mücadelede bile nasıl yalpaladığını, başı sıkışınca devrimcileri nasıl da satmaya çalıştığını gösteren bir olaydır. Ama hemen şunu da belirtmeği bir görev sayarız ki, Elazığ'da namuslu ve dürüst mücadele veren, her fırsatta işçi sınıfının yanında saf tutan, işçi sınıfı sosyalistleriyle güçbirliği davranışına giren Elazığ CHP il örgütü ve gençlik kolları, genel merkezin baskısına ve döneklik teşviklerine rağmen, tutarlı ve kararlı davranmışlardır. Gene yürüyüş boyunca ve en güç anlarda bile, yürüyüşteki CHP'lilerin bu kararlı ve cesur tutumlarını göstermeleri, genel merkezin çeşitli ayak oyunlarıyla ezmeğe çalıştığı tabandaki radikal çizginin, uzun olmayan bir vadede işçi sınıfı yandaşı olarak HALK CEPHESİ'ne yöneleceğinin ilk belirtileridir.

Sıkıyönetim

(Baştarafı 1. Sayfada)

Sıkıyönetim öğretmenlere karşı çıkarak, halkın taleplerine rağmen onların mücadelesini engelliyerek, egemen sınıfların yanında yer aldığını ispat etmiyor mu?

«Kamu düzeni ve güvenliği»nden kasdedilen şey egemen sınıfların güvenliği ve çıkarlarıdır. Öğretmenlere karşı olmak halka karşı olmak demektir. Sıkıyönetim de halka karşıdır.

Fakat haklı mücadeleler, fiilen var olan demokratik mücadeleler, Türkiye toprağında maddeleşmiş olan bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi Sıkıyönetim yasaklarıyla engellenebilir, yok edilebilir mi? 12 Mart sonrası kanlı Sıkıyönetim döneminde yok edilebildi mi? Yoksa bütün Türkiye toprağına daha bereketli bir şekilde mi yayıldı?

Toplumumuzun demokrasi ve özgürlük güçlerinin tümü, sıkıyönetimin kaldırılması için, aktif tavır almalı, her türlü kanuni imkanlar kullanılarak sıkıyönetim protesto edilmeli ve en kısa zamanda kaldırılması sağlanmalıdır.

Demokratik güç birliğinin günümüzdeki ilk maddesi, sıkıyönetimin kaldırılması için, demokrasiden yana olduğunu ileri süren bütün parti, örgüt, kuruluş, sendika ve güçlerin tek bir gün kaybetmeye tahammülü olmayan, etkili mücadeleleridir.

Egemen güçlerin, baskı araçları olan sıkıyönetimi bir kere daha uzatmaya imkan bulamamaları için, Türkiye'nin her yanında, sıkıyönetim uygulamasına ve sıkıyönetimin olağanlaşmasına karşı, güçbirliği için de mücadele edelim.

Bütün demokratik haklarımızın kazanılması, sıkıyönetimin kaldırılması da, ancak emekçi halkımızın ve tüm demokratik güçlerin etkili mücadeleleriyle olacaktır.

Bütün ilerici, demokrat, yurtseverler, bütün sosyalistler, işçiler, köylüler aydınlar, Sıkıyönetimin kaldırılması için mücadele edelim, Demokratik haklarımız için birleşelim. Halkın mücadelesini engellemek isteyenlerle bir olmayalım,

Sıkıyönetim kaldırılmalıdır. Halkın taleplerini ve görüşlerini bildirmesine kimse karışme lesine hiçbir makam karşı çık malıdır. Halkın haklı mücade- mamalıdır. Kamu düzeni ve güvenliği egemen sınıfların değil halkın güvenliğidir, halkın düzenidir.

TRT

(Baştarafı 1. Sayfada)

cuma geçerken, bu nisbi demokratlaşmadan, çok belirli sınırlar içinde de olsa TRT'nin bazı olayları, daha «çağdaş» biçimde yansıtmasından huzursuz olmuşlardır. Ama onları asıl huzursuzlandıran, TRT deki değişmenin CHP paralelinde bir değişme olması, özgürlük anlayışının, demokrasi anlayışının CHP'nin anlayışının sınırları içinde gelişmesidir. Bu onların yaklaştığı görülen bir erken seçimde, önemli bir propaganda aracını bildikleri gibi kullanmalarını bir ölçüde engelleyebilecektir.

Oysa, özellikle küçük burjuva demokrat ve ilericilerinin «Halkın radyosu» olarak selamladıkları ve bir sembol haline getirmeye çalıştıkları TRT, aslında nedir? Halkın iktidarından önce halkın radyosunun olamayacağı bir gerçektir. TRT, artık tekelci sermaye kesimlerinin en akıllılarının tasvib ettiği ve zoraki de olsa onsuz hükümet olamayacağını kabul ettiği CHP'nin demokrasi, özgürlük ve ilericilik anlayışının yansımasıdır. CHP «demokrasi benim çizdiğim sınırlarda biter, benden sonrası aşırı uçtur» gibisinden bir burjuva demokrasi anlayışının izleyicisidir. İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi, bütün yapılan gürültüye rağmen TRT'de yansımamakta, İşçi sınıfının sosyalist partisinin sesi hiçbir şekilde duyurulmamakta ve ilericiliğin sınırlarının CHP ilericiliği sınırları çerçevesinde tutulmasına özen gösterilmektedir.

TRT'deki nisbi demokratlaşma, halkımızın demokratik mücadelesinin vardırdığı zorunlu bir noktadır ve halkımızın mücadelesinin boyutlarına ve hedeflerine göre, son derece geri ve sınırlı bir noktadır. Bu kadarına bile tahammülü olmayan en gerici mihrakların saldırıları ise, onların gerçek yüzünü ve faşist özlemlerini iyice göstermektedir.

CHP

(Baştarafı 1. Sayfada)

li olan CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu'nun günümüzde tek parti günlerinin CHP'si ağzıyla konuşması gerçekten ibret vericidir. Oysa CHP, kuruluşundan bu yana, çeşitli dönemlerde toplumsal gelişmelere uygun olarak yapısal değişmelere maruz kalmış, bilhassa emperyalizme bağımlılığın artması ve emperyalizmin ortağı yerli güçlerin kendi örgütleriyle siyaset sahnesine çıkmalarından sonra, bütün egemen sınıf ve tabakaların siyasi örgütü olmak niteliğinden yavaş yavaş uzaklaşarak «sol» a yönelmiştir. En son Ekim 1973 seçimleri öncesinde, kitlelerin ekmek, özgürlük ve demokrasi talepleri doğrultusunda sloganlar kullanılmış, ve programından seçim nutuklarına kadar CHP'nin bir kitle partisi olmadığı, vurguncuların, tefecilerin CHP'de yeri olmadığı uzun uzun vurgulanmıştır. Bu noktaya gelene değin CHP bir hayli «arınma»dan geçmiş, devir devir, finans ça parça budamıştır. Seçimler kapitalin eski kadrolarını parsonrasında tekelci sermayeye dayanmaksızın iktidar edemeyeceğini somut olarak gören CHP yöneticilerinin, sağa kaymalarına rağmen, bu gün dahi CHP, *taban bakımından* büyük ölçüde tekelci sömürü ve antidemokratik baskılara maruz geniş küçük burjuva yığınların ve vahşi burjuvazinin çıkarları ve taleplerini aksettiren bir parti durumundadır, Ve, bu tabanın sesini aksettirmeye çabalayan pek çok CHP taban örgütü, yoğunlaşan faşist saldırılar karşısında, faşizmi protesto eden bir tutum takınmışlar, faşizmin sınıf temelini bu ölçüde gördükleri için faşizme karşı mücadelede anti-faşist güçlerin yanında yeralmaya yönelmişlerdir.

Bu gün tabandaki pek çok ilerici ve yurtsever CHP'li toplumumuzdaki mücadelenin temelinde sınıf çıkarları olduğunu kavramış ve sömürü ve baskıya karşı mücadelede safını tutma sürecine girmiştir. Ve CHP Genel Sekreterinin baştan aşağı egemen güçler ağzıyla ve faşist bir anlayışla yazılmış cevabını ibret ve üzüntüyle okuyacaklardır.

Silahlanma değil iş ve ekmek istiyoruz

(Baştarafı 1. Sayfada)

na şiddetle karşı çıkıyoruz. Amerikancı Nato'nun ve emperyalizmin çıkarları doğrultusunda Türkiye yıllardır askeri harcamalara çok büyük paylar ayırmıştır. Şimdi Amerikan yardımı kesildi bahanesiyle bu pay daha da artırılacaktır. Bundan kim kazançlı çıkacaktır? İşçiler köylüler mi, yoksa yabancı silâh tekelleri, yerli komisyoncular ve işbirlikçiler mi?

Yerli egemen sınıflar çoktandır öttürdükleri «ulusal savaş sanayii» borusunu şimdi daha hızlı üflemeye başladılar. Birçok sözde ilerici kuruluş ve kişide bu sese nağme tutuyorlar. «bağımsız silâhlanma»dan söz ediyorlar.

Türkiye halkının gerçek sanayileşmeye, ağır sanayiye, makine yapan makinelere ihtiyacı vardır. İnsan ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik plânlı bir sanayileşmeye ihtiyacı vardır, Kimse silâh fabrikalarından yana değildir. Bunu ancak egemen sınıflar savunur.

Yeryüzünde emperyalizm varoldukça, ona karşı haklı savaş veren ulusların silâhlanma çabaları da haklıdır. Ama emperyalist sistemin bir parçası olan ülkelerin silâhlanma harcamaları o ülkeler halklarının sadece zararınadır. Bu günkü NATO'ya, CENTO'ya bağlılık ve bağımlılık koşullarında, silâhlanmaya daha fazla para yatırılmasına, savaş sanayi adı altında finans kapitale yeni yemlikler yaratılmasına karşı çıkmalıyız. Bu gerçekleri halkımıza anlatmalıyız, küçük burjuva milliyetçisi sözde ilericiler tarafından halkın şaşırtılmasına izin vermemeliyiz.

Askeri Şura toplantısı «milli birliğin kurulması gerektiğini» açıkladı. Kitle'nin geçen sayısında Amerikan silâhlarının kesilmesinin, ülke için de milli birlik adı altında yeni girişimlere yol açacağını, ülkemizin içinde bulunduğu «bu kritik durum» bahane edilerek halkın demokratik mücadelesinin engellenmek isteneceğini yazmıştık. Şimdi bu amaçla başlayan girişimleri izliyebiliyoruz. Milli beraberlik hükümetleri kurulmasından söz ediliyor.

Amerikan yardımının kesilmesi, öte yandan Kıbrıs'ta dolaylı olarak Amerikan emperyalizminin çıkarlarının korunmasına yol açtı. ABD emperyalizmi başından beri Kıbrıs'ın bağımsızlığına karşıydı. Şimdi Türkiye, Amerika'ya nisbet havası içinde Kıbrıs'ın fiilen taksim edilmesini uygulamaya soktu. Böylece ABD emperyalizmin başından beri istediği şey gerçekleşmiş oluyor. Bağımsız Kıbrıs devleti yok olmuştur. Amerikan yardımının yeniden başlaması karşılığında, Kıbrıs Türk Devleti sınırları, içinde ABD ye pekâlâ askeri üsler verilebilir. Bunları yakında göreceğiz.

Amerikan silâh yardımının kesilmesi ülkemizdeki burjuva politikacıların emperyalizme ne kadar bağımlı olduğunu göstermiştir. Bu, ülkemizin ekonomik politik ve kültürel olarak emperyalizme bağımlı olduğunun ifadesinden başka birşey değildir.

Hiçbiri çıkıp ta «kahrolsun sizin vereceğiniz silâhlar.» «Ülkemizden defolup gidin başka birşey istemiyoruz» dememiştir, Hepsi de yalvarma ve yakarma edebiyatına, sızlanmalara dalmış arada da kurusıkı tehditlerde bulunmakla havanda su dövmüştür» «Biz size bunca yıl hizmet ettik, şimdi bizi nasıl bırakırsınız.» sızlanmalarından başka söz edilmemiştir burjuva politikasında. Kıbrıs işgal edilirken Yunan düşmanlığı alabildiğine körüklenmiş, milli çıkarlar adına halklar birbirine düşman edilmişti. Şimdi de, emperyalizme karşı tavır söz konusu olunca halkın anti emperyalizmine karşı boyunlar bükülüyor, «Nato ve ABD biz siz, biz ABD ve NATO'suz olamayız» sızlanmaları başlıyor.

Egemen sınıflar silâhlanmaya niçin bu kadar önem veriyor? Niçin silâh da silâh diye tutturuyor? Bu silâhlar kime karşı kullanılacak? Emperyalizme karşı mı? Geçelim!

Silâhlanma çağrıları Türkiyenin «stratejik konumu» ileri sürülerek haklı gösterilmeye çalışılıyor. Bu bir aldatmacadan başka birşey değildir. Türkiye'nin sosyalist ülkeler ile komşu olması Türkiye halkı için bir tehlike değildir. Dünya sosyalist sistemi halklar için bir tehlike değildir, emperyalizm için bir tehlikedir. Sosyalizmin gücü hiçbir zaman halkların zararına işlememiştir. Tersine barıştan, demokrasiden yana işlemiştir ve işliyecektir. Kaldı ki bugün emperyalizm bile dünya bugün emperyalizm bile dünya sosyalist sistemi karşısında çaresizdir. Emperyalizm sosyalizme karşı askeri bir müdahale imkânını tamamen yitirmiştir, ve sosyalist ülkelerle savaş etmenin kendi mahvı demek olduğunu anlamak zorunda kalmıştır. NATO bu yüzden çökmektedir. Bu durumda Türkiye mi sosyalizme karşı savaşacaktır? Egemen sınıfların gücü buna yeter mi? Görülüyor ki stratejik konum iddiaları asılsızdır. Amaç başkadır.

Türkiye egemen sınıfları ellerindeki silâhları ya Orta Doğu'daki ilerici rejimler karşısında emperyalizmin ileri üssü olan İsrail'i korumak ve emperyalizmin Orta doğudaki petrol çıkarlarını kollamak ya da ülke içindeki halk mücadelesini bastırmak için kullanabilir. Başka alternatif yoktur!

Bütün burjuva partileri halka bunun için yalan söylüyorlar. «Size karşı kullanacağımız silâhları elimizden aldılar, para verin, size karşı kullanacağımız yeni silâhlar alalım» diyemiyecekleri için, Kıbrıs meselesini, stratejik konumu vs. yi ileri sürüyorlar,

İşçi sınıfı devrimcileri olarak bu şartlar altında Türkiye'nin silâhlanmasına karşıyız. Gerçekleri açık açık söylüyoruz. Burjuva politikacıları gibi kıvırtıp bin dereden su getirmiyoruz. Emperyalizme karşı kullanılmayacak silâha halkımız karşıdır, Halkımız emperyalizme karşı bağımsızlık amacıyla olmayan silâhlanmadan yana değildir.

FAŞİZAN BASKILAR SÜRÜYOR

(Baştarafı 1. Sayfada)

hi alınmaksızın, serbest bırakılmışlardır. Bu arada kitle bürosundaki İlke dergilerine emniyetçe elkonulmuştur.

Kitle Adıyaman bürosu da 12.2.1975 günü emniyet ikinci şubesince iki kez arka arkaya aranmış, kitap ve dergiler etrafa fırlatılmıştır. Bir arkadaş mahkemeye verilmiştir.

Turhal, Edirne Kitle bürolarına da daha önce yapılan bu baskınlar, aslında emekçi halkımıza karşı girişilmiş faşizan baskılardır. Emekçi halkımızın bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde, kitlelere haberleri işçi sınıfı bilimi ışığı altında götüren, yasalar çerçevesinde çıkartılan bir gazeteye yapılan bu baskılar, son günlerde sık sık görülen faşizan baskıların bir parçasıdır. Bütün bu baskılar halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine kendileri- mayacaktır. ni adamış olanları yıldır

Egemen sınıflar ekonomik

(Baştarafı 2. Sayfada)

yapmaya başladı, Savaş Sanayii çığlıklarına kısa süre sonra, ölçülü deyimlerle de olsa tekelci'lerin sözcüleri de katıldı, Nurullah Gezgin (İstanbul Sanayi Odası Başkanı), «Savaş sanayii konusunda özel sektör üstüne düşen milli görevleri yerine getirmeye hazırdır» dedi. (Ekonomi Politika Gazetesi, 12 Şubat 1975).

Nitekim, KİTLE baskıya hazırlanırken gazeteler «Yunan tehditlerine pabuç bırakmayacağız» diye manşetler atıyor, finans kapitalin sağ kanadının sözcülüğünü üslenmişe benzeyen Tercüman Gazetesi, Amerikan ve «batı» Aman bilim (!) adamlarının raporlarını yayınlayarak, 12 Ada'nın, Anadolunun uzantısı olduğunu ispatlamağa çalışıyordu, (15 Şubat 1975 Tercüman), Aynı gün başkent kulislerinde Korutürk'ün CHP ve AP'nin de hükümette yer almasında ısrarlı olduğu haberleri dolaşıyor ve Başbakan adayı olarak da Senato Başkanı Emekli Hava Generali Tekin Arıburun'un adı dolaşıyordu. Finans kapital şoven dalganın esmeye başladığı bu günlerde, milli birlik hükümetinin başına bir emekli general getirme hesapları içindeydi.

İşte Türkiye egemen sınıf ve zümreleri içine düşüp çırpındıkları ekonomik ve siyasal bunalımı atlatabilmek için geçtiğimiz hafta boyunca bu hesapları yaptılar. Bu hesapların tümü de tutsa bile, çözümün mümkün olmadığını, emekçi halkımızın demokratik mücadelesinin önlenemeyeceğini, sınıfsal körlükleriyle göremeden bu manevralara kalkıştılar. Ancak bir milli koalisyonun kurulup kurulamayacağı dahi bu hafta içinde cevaplanamamış ve umut bir başka haftaya ertelenmişti.

kitle

Sahibi : Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür : Orhan Doğançay / *Yönetim Yeri:* Çemberlitaş, Piyerloti cad, 37/c *İstanbul. Abone Şartları :* yıllık, 60, altı aylık 30 lira, Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım : Hür Dağıtım / Dizgi, Murat Matbaacılık Koll. Şti / Baskı : Özgür Gazetecilik ve Matbaacılık İşletmesi / Son baskı tarihi 18 Şubat 1975

Referandum hakkı söke söke kazanılmıştır

kitle

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi «referandum kampanyası»nı başlattığı zaman İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, İzmit gibi sanayi şehirlerimizin duvarları [illegible]IP'in bir afişi ile donanmıştı:

«Referandum hakkını söke söke alacağız!»

Şimdi sevinerek söyleyebiliriz: Bu hak alınmıştır. Hem de söke söke. Geçtiğimiz haftalarda Çalışma Bakanlığından, yollanan bir genelge uyarınca, işyerlerinde patlak veren yetki uyuşmazlıklarında, Bölge Çalışma Müdürlükleri, durumu hemen iş mahkemesine iletmekte ve mahkemelerin «referandum» kararı vermesini istemektedirler. Nitekim 1975 yılının ilk 40 günü içinde yalnız İstanbul'da, Bölge Çalışma Müdürlüğüne gelen 5 yetki uyuşmazlığı sorunu iş mahkemelerine intikal ettirilmiş ve mahkemeler, gizli oy açık sayım usulüne dayalı, «referandum» kararları vermişlerdir. Çalışma Bakanlığı bir başka genelge ile de mahkemelerce alınan «referandum» kararlarının Bölge Çalışma Müdürlükleri tarafından «vakit geçirmeksizin» uygulanmasını istemiştir. Nitekim Ocak ve Şubat ayları içinde mahkemelerin aldığı referandum kararları hemen uygulamaya sokulmuştur.

Beko Teknik İşçileri arasında yapılan referandum'u DİSK'e bağlı Maden İş Sendikası kazanmıştır.

Kartal Fabrikasında uygulanan referandum'a, Türk İş'e bağlı sarı Ağaç İş Sendikası temsilci bile gönderememiş; bölge müfettişlerinin telefonla yaptıkları çağrıyı ise «O işyerinde sendikamızın üyesi kalmadı» diye cevaplamışlardır. Oysa aynı sarı Ağaç İş, referandum kararı alınmadan önce Bölge Çalışma Müdürlüğüne, Kartal Kaplama Fabrikasında çalışan 44 işçinin 44'ünün de Ağaç İş'e üye olduğunu iddia eden giriş fişleri (!) ibraz olduğunu ileri sürmüştü.

Ardından Carlton Otelinde DİSK'e bağlı Turizm İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Oleyis Sendikası arasındaki yetki uyuşmazlığını çözüme bağlayacak referandum uygulaması yapılmış ve oylamayı Oleyis'in 38 oyuna karşı 84 oyla DİSK'e bağlı Turizm İş Sendikası kazanmıştır.

Sun'i Sedef Fabrikasında Türk İş'e bağlı Kauçuk İş Sendikası ile Vinileks'in sendikası olarak tanınan İdeal Lastik İş arasındaki referandumu ise Kauçuk İş Sendikası kazanmıştır.

Son olarak da bu sayfada ayrıntılı haberini verdiğimiz Ünilever Fabrikasında, DİSK'e bağlı Gıda İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Tek Gıda İş Sendikası arasındaki yetki uyuşmazlığını çözümlemek amacıyla yapılan referandumda DİSK'e bağlı Gıda İş, 315'e karşı 420 oyla yetkiyi kazanmıştır.

Daha bir kaç öy öncesine kadar sendika seçme özgürlüklerini kullanabilmek için harekete geçen Ülker işçilerinin üzerine panzerlerini salan burjuvazi, açıkça görülüyor ki gerilemiştir. TSİP'in Referandum kampanyası ile işçi sınıfımız içinde büsbütün kökleşmiş, bilince çıkmış olan Sendika Seçme Özgürlüğü mücadelesi başarıya ulaşmıştır. Bundan sonra atılacak adım, «fiilen kazanılmış olan» referandum hakkının, kanunlaşmasından ibarettir. Burada da Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin hazırladığı «referandum kanunu taslağının aynen kanunlaşabilmesi için uyanık ve kararlı bir mücadele verilmesi gerekecektir.

İşçi sınıfımızın sendika seçme özgürlüğü mücadelesi, hemen hemen kendisi ile yaşıttır. Çünkü burjuvazi, varoldukları andan itibaren işçileri bölmek üzere sarı sendikalar yaratmış, olanları beslemiş ve onları, işçiler arasında zehirli tohumlarını saçmaları için desteklemiştir. O yüzden işçi sınıfımız varoluşundan beri kendi sendikasını kendisi seçmek üzere mücadele vermiştir.

Özellikle 1960 sonrasında ise bu mücadele en yüksek boyutlarına ulaşmış ve 1964'de İstinye sırtlarında Kavel İşçilerinin başlattığı demokratik direnişler zinciri, Derby, Haymak ve Gamak'larla, Singer ve Türk Demir Dökümlerle, Gıslaved ve Ülkelerle, İsdemir ve Erdemirlerle yeni halkalar eklenerek uzamış, güçlenmiş ve burjuvaziyi her yönde zorlamaya başlamıştır.

İşte Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bu potansiyeli (birikimi) en doğru şekilde değerlendirmiş, ona muhtaç olduğu siyasi içeriği de kazand[illegible]ak Referandum kampanyasını başlatmıştır. Kampanya işçi sınıfımızın bulunduğu her yerde, en ücra köşelerde bile yankılanmış ve işçi sınıfınca sahip çıkılmış. Referandum faşilerini yapıştırırken, yakalananları, referandum için alanlarda, salonlarda toplananların büyük, çok büyük çoğunluğunu işçilerin oluşturması bunun yeterli kanıtıdır.

Nitekim eğer bu gün «Referandum kampanyası hedefine ulaştı» diyebiliyorsak, «Referandum hakkını söke söke aldık» diyebiliyorsak, bunun harcında, uykusuz gecelerde, soğukta, yağmurda kentlerin duvarlarını referandum afişleri ile donatanların, karakollarda faşist baskılar altında işkence görenlerin payı büyüktür. Her mücadele gibi işçi sınıfımızın bu mücadelesi de acıları, zulümleri, işkenceleri, antidemokratik baskıları göze alarak ve bütün bunlara rağmen yolundan bir milim bile sapmayarak yürüyen işçi sınıfı sosyalistleri ve bizzat işçi sınıfımız tarafından kazanılmıştır.

Vita'da referandumu «DISK» kazandı

Ünilever (VİTA) Fabrikasında uzun süredir devam eden sendikal uyuşmazlık çözümlendi ve işçiler serbest iradeleriyle «kendi sendikalarını» seçtiler. Yapılan oylamayı Türk İş'e bağlı 315 oyuna karşılık DİSK'e bağlı Gıda İş Sendikası 420 oyla kazandı. Şimdi Ünilever Fabrikasında toplu sözleşme imzalama, uygulama yetkisi artık kesinlikle DİSK'e bağlı Gıda İş Sendikasınındır.

Ünilever'deki referandum önce işçi sınıfımızın yıllar boyu kan ve can pahasına sürdürdüğü sendikayı seçme özgürlüğü mücadelesinin somutlanması açısından önem taşımaktadır. Adalet Partisinin Türk İş içindeki başlıca dayanaklarından biri olan sarı Tek Gıda İş'in ipliği bu oylama ile pazara çıkmış ve işçilerin DİSK sendikalarına olan inanç ve güvenleri bir kere daha kanıtlanmıştır.

Ünilever'deki referandum'da Tek Gıda İş Sendikasına 315 Ünilever işçinin oy vermiş olmaları bu gerçeği değiştiremeyecektir. Burada gözden ırak tutulmaması gereken nokta, Ünilever işçileri referandumu sonucu ile yalnızca Gıda İş Sendikasını değil aynı zaman'da DİSK'i seçtiklerini belirtmişlerdir. O DİSK ki işçi sınıfımızın yüzyılı aşan mücadelesinin bir ürünü, o mücadelenin doğurduğu bir işçi kuruluşudur. İşçi sınıfımızın Amerikancı Türk İş'e karşı en haklı, en köklü tepkisinin içinden fışkırıp doğmuştur.

Bu gün DİSK'in ve DİSK'e bağlı bazı sendikaların, işçi sınıfımızın doğru devrimci çizgisini başarıyla izleyemediği, önemli «sapmalar» gösterdiği ileri sürülebilir. Bu noktada gözden kaçırılmaması gereken nokta, DİSK'in istenen, olması gereken çizgiyi yeterince sürdürememesi başka şeydir, işçi sınıfımızın, kendi öz mücadelesinin birikimini temsil eden, simgeleyen DİSK'e sahip çıkması başka şeydir. İşçi sınıfımız bütün örgütleri için olduğu gibi, DİSK için de, onu en iyi mücadele veren bir örgüt haline getirmek için sürekli mücadele edecektir. Ve hiç kimse bu mücadelenin başarısını önleyemeyecektir. Ama onu burjuvazinin, sarı sendikaların saldırısından da gözü gibi koruyacaktır.

İşte Ünilever işçileri referandum sonuçları ile bu gerçeği vurguladılar. Şimdi ise gündemde, işverenlerin 315 işçinin, bulandırılmış düşüncelerine berraklık getirmek ve onları kendi öz sendikalarının çatısı altında mücadeleye çağırmak, Gıda İş'le ilgili —haklı yada haksız— eleştirilerini, Gıda İş örgütünün içinde sürdürme bilincine ve gereğine ikna etmek gerekmektedir. Bu hem Ünilever'deki bilinçli işçilerin, hem de bu konuyla ilgili tüm sosyalistlerin görevidir.

DISK 8 Yaşında

13 Şubat 1975 DİSK'in kuruluşunun 8. Yıldönümüdür. İşçi sınıfımızın ve Türkiye Sosyalist Hareketinin yüzyılı aşan mücadelesinin bir ürünü olan DİSK, bugüne kadar işçi sınıfı hareketine yaptığı olumlu katkıların yanısıra, tabandan kopup gelen devrimci dalganın ve sosyalist birikimin etkisiyle, işçi sınıfımızın siyasal mücadelesinin en güçlü yan örgütlerinden biri olmaya doğru gelişmektedir. DİSK'in kuruluşunun 8. Yıldönümü tüm işçi sınıfımıza kutlu olsun.

VİRANŞEHİR MİTİNGİ 21 ŞUBAT'TA YAPILIYOR

Viranşehir Katliamını protesto amacıyla 21 Şubat 1975 günü VİRANŞEHİR'de bir yürüyüş düzenlenmiştir.

Türkiye'de sovenizmin bir sonucu olan Viranşehir Katliamının sorumlularının korunması, olayın örtbas edilmesi için egemen güçlerin gösterdiği gayrete karşı, emekçilerin sosyalist ve demokratik güçleri 20 yoksul köylünün katledilmesini protesto amacıyla bir miting yapacaklardır.

Yıldız Porselen işçileri grevlerini sarı sendikaya rağmen başarıya ulaştıracaktır

Yıldız Porselen'de çalışan 260 işçinin 1974 Sonbaharında başladığı grev 150. gününü doldurdu. 260 Porselen işçisi tam yüz elli gündür bunaltıcı sıcaktan, dondurucu soğuktan, yağmurdan, balçık gibi çamurdan, tipiden, fırtınadan yılmaksızın grevlerini sürdürüyorlar. Grevlerinin 150'nci gününde de sanki greve ilk çıktıkları günmüş gibi inançlılar ve kararlılar. «Yeneceğiz diye haykırıyorlar, patronun zulmünü, inadını, insaf bilmezliğini er geç kıracağız, Çimse İş'in grev boyunca yaptığı affedilmez hataları, sarı'lıkları göğüsleye göğüsleye grevimizi başarıya ulaştıracağız!..»

Bir işçi şöyle konuşuyor: «12 Yıllık işçiyim arkadaş, greve başlamadan önce 838 lira alırdım. Net sanma sakın ha. Brüt. Kesintilerden sonra eline ne kaldığını var sen hesabla artık, Gel sen anla artık, bu kamu işyerinde böylesine kıyıcı bir işverenin varlığını, Gel sen gör artık, sermaye düzeninin de devletin de tıpkı bir kapitalist gibi olduğunu, işçilerin çıkarını pervasızca ayaklar altına aldığını, gel sen gör artık....»

Gerçekten de, Yıldız Porselende Haziran 1974 içinde toplu sözleşme görüşmeleri başladığı zaman işçilerin büyük çoğunluğu asgari ücretle çalışıyorlardı. Toplu sözleşme görüşmeleri sürerken Temmuz 1974'de yeni Asgari Ücret uygulamasına geçildi ve asgari ücretler 1.200 lira oldu. İşçileri temsil eden Çimse İş Sendikası saat ücretlerine birinci yıl 3 lira, ikinci yıl 175 - 210 kuruş zam istiyordu. Ancak fabrika müdürüne yukarıdan Sümerbank Genel Müdürlüğünden gelen emir, değil bu ücret zammını vermek, insanca yaşamaları için gerekli en haklı istekleri bile grev pahasına da olsa boğmak yönünde idi. Nitekim işveren görüşmelerde, asgari ücretlerin artaması ile ücretlere zaten ayda 450 lira zam yapıldığını söyledi ve işçilerin istediği zamdan, asgari ücret farkını düşeceğini belirtti. Bu açıkça «greve gidin. Ben zam vermiyorum» demekti. Çünkü işverenin dediğine razı olunduğu takdirde ve saat ücretine üç lira zam alınca dahi, fabrikada ancak 38 işçinin ücretine 3lira zam yapılmış olacaktı. Geri kalanlardan 76 işçi 112,5 kuruş, 88 işçi 160 kuruş, 68 işçi ise 235 kuruş saat zammı ile yetinmek zorunda kalacaklardır. Yıldız Porselen işçileri buna gözlerini bile kırpmadan «hayır» dediler ve grev başladı.

Üstelik grevin başlamasını ilgili uyuşmazlık da değildi. sebep sadece ücret zamları ile Yıldız Porselen'de yıllardır süregelen insafsız sömürü, yaratılan son derece yüksek değer'den işçilere ödenen payın utanılacak kadar düşük oluşu, işverenin el koyduğu artı-değerle elde ettiği yüksek kârlar Yıldız Porselen işçilerinde yıllardır en haklı öfkeleri biriktirmişti.

Fabrikada 90 saat (ayda) fazla mesai yapmak zorunda bırakılıyordu işçiler. Buna karşılık kendilerine ortalama 312,5 kuruş saat ücreti ödenmekteydi. Yani Günde brüt 25 lira.

Yıldız Porselen'de çalışmak, azraille tanışmak demekti. Bir çok işçi 1400 derece sıcaklıkta çalışmak zorundaydı. Yetersiz koruyucu tedbirlerle işçilerin sağlıkları en kısa zamanda bozuluyordu. Fabrikada bu yüzden ölüm oranı çok yüksekti. Ve işveren ölüm tazminatı olarak, adeta sadaka verir gibi 300 liralık bir ölüm primi vermeye yanaşmıştı.

Sosyal hakların da hiçbiri yoktu Yıldız Porselen'de. Ne elbise, ne yakacak yardımı, ne ayakkabı.

Oysa işveren günde en az 7000 (yedi bin) vazo veya fincan üretecek bir randıman istiyordu utanıp sıkılmadan. O vazolar ki içlerinde piyasada 27 bin 500 liraya satılanlar da vardı. O fincanlar ki piyasada tanesi 16-25 lira arasında satılıyordu.

Görmesini bilen göz, kavramasını bilen kafa, hemen görür Yıldız Porselen'de elkonan artı değerin büyüklüğünü. Yıldız porselende bir günde tanesi en azından bin lira değerinde 500 vazo ve tanesi ortalama 20 lira değerinde 6 bin 500 fincan üretildiğini varsaysak, bir günde üretilen vazo ve fincanların değeri 630 bin lira yapar. İşveren buna karşılık işçilere günde (bütün işçilere ama) toplam 6 bin 500 lira ödemektedir. Fabrikada üretilen 630 bin lira değerindeki vazo ve fincanlarda hammadde ve makina aşınmalarının (sabit yatırımların) miktarı 100 bin lira olsa (olmaz ya. Bu imkansız denecek kadar yüksek bir gerçek rakamlar olmadığı için böyle varsayıyoruz) geriye kalan 530 bin lira doğrudan doğruya Yıldız Seramik işçilerinin, hepbirlikte, 8 saat için de yarattıkları değerdir. İşveren, Yıldız Porselen işçilerinin yarattığı 530 bin liralık değere el koymakta ve karşılığında sadece ve sadece 6 bin 500 lira ödemektedir. Geri kalan ise «artı-değer» olarak işverenin kasalarına akmaktadır. Sömürü işte böylesine korkunçtur Yıldız Porselende.

Grev 150'ince gününü doldurmasına rağmen işverende anlaşmaya yönelik hiç bir tavır gözlenmiyor. Erbakan'ın mutemet adamı, o zamanın Sanayi ve Teknoloji bakanı Abdülkerim Doğru tarafından Sümerbank'ın başına getirilen Kemal Varol, Yıldız Porselen işçilerinin karşısına dikilmiştir ve en ufak bir uzlaşmaya bile yanaşmamaktadır.

Buna karşılık eski başkanı Hasan Türkay'ın AP'den milletvekilliğini de sendika başkanlığı ile birlikte yürüttüğü, Türk İş'e bağlı sarı Çimse İş Sendikası da Yıldız Porselen işçilerini, Yıldız t[illegible]elerinde yapayalnız bırakmıştır. Aydan aya 900 lira grev ödentisi vermekte, onun dışında grevi sona erdirecek, kamuoyunu uyandırıp, bir kamu sektörünün başında olan Sümerbank Genel Müdürünü zorlayacak hiç bir demokratik harekete girişmemektedir. Üstelik, bu karda kışta kıyamette işçileri her gün grev yerinde yoklamaya çağırıp onları bezdirmenin hesapları içine girmiştir. Grev nöbetini düzenleyerek işçileri taa grev yerine kadar her gün yol parası ödemek zorunda bırakmadan da grevi sürdürebileceği halde bu yolu seçen Çimse İş'e karşı işçiler şimdilik sabırlı ama bilinçli bir suskunluk içindeler. Ama grev sona erdiği zaman Yıldız Porselen işçilerinin, sarı sendikadan da soracağı hesaplar var.

Ancak şu anda Yıldız Porselen işçilerinin tek dileği grevlerini aksamaksızın, sendelemeksizin başarıya ulaştırmak. Bunu açıkça da söylüyorlar. Şöyle diyorlar:

«Biz yıldız Porselen işçileri bu grevi başarıyla sonuçlandıracağız, 150 gün de sürse 150 yıl da sürse başaracağız. İşvereni dize getireceğiz ve sarı sendikanın bütün hesaplarını mutlaka boşa çıkaracağız.»